

Osnovna šola Frana Roša

Celje

APITERAPIJA

Raziskovalna naloga

Avtorici:

Tia Pungartnik, 9. b

Ela Velepec, 9. b

Mentorica:

Maja Marija Grenko

Mestna občina Celje,
Mladi za Celje

Celje, februar 2020

KAZALO

POVZETEK	5
1 UVOD	6
1. 1 PREDSTAVITEV RAZISKOVALNEGA PROBLEMA	7
1. 2 HIPOTEZE	7
1. 3 RAZISKOVALNE METODE	8
2 TEORETIČNI DEL.....	9
2. 1 ČEBELA.....	9
2. 1. 1 RAZVOJ IN ŽIVLJENJE ČEBEL.....	10
2. 1. 2 KORISTNOST ČEBELE.....	12
2. 2 ČEBELARSTVO IN APITERAPIJA	13
2. 2. 1 ČEBELARSTVO	13
2. 2. 2 ZGODOVINA ČEBELARSTVA	13
2. 2. 3 ČEBELJI PRIDELKI.....	14
2. 2. 3 APITERAPIJA.....	15
2. 3 POZITIVNI UČINKI ČEBELJIH PRIDELKOV.....	17
2. 3. 1 UČINKI MEDU.....	17
2. 3. 2 UČINKI CVETNEGA PRAHU	18
2. 3. 3 UČINKI MATIČNEGA MLEČKA	18
2. 3. 4 UČINKI PROPOLISA.....	18
2. 3. 5 UČINKI ČEBELJEGA STRUPA	19
2. 3. 6 UČINKI VOSKA.....	19
2. 4 APITURIZEM.....	20
3 OSREDNJI DEL	21
3. 1 ANKETA IN REZULTATI	22
3. 1. 1 SPOL.....	23
3. 1. 2 STAROSTNA SKUPINA	24
3. 1. 3 POZNAVANJE APITERAPIJE	25
3. 1. 4 OBISK APITERAPIJE IN ČEBELJEGA TURIZMA	28
3. 1. 5 MNENJE O UČINKIH APITERAPIJE	30
3. 1. 6 STRINJANJE Z NAVEDENIMI IZJAVAMI.....	31
3. 1. 7 VPLIV PROPADANJA ČEBELJIH DRUŽIN NA OKOLJE	33
3. 1. 8 UKVARJANJE S ČEBELARSTVOM	34
3. 1. 9 IZUMIRANJE ČEBELARSTVA	35

3. 1. 10 SPOROČILA ANKETIRANCEV.....	36
3. 2 INTERVJU S ČEBELARKO DARJO ŠOLAR	38
3. 3 ANKETA MED UPORABNIKI APITERAPIJE.....	48
4 UGOTOVITVE IN POTRDITEV HIPOTEZ.....	50
5 ZAKLJUČEK	52
6 VIRI IN LITERATURA	53
7 PRILOGE.....	55

KAZALO SLIK

Slika 1: Medonosna čebela.....	9
Slika 2: Čebela v panju.....	11
Slika 3: Čebelnjak.....	12
Slika 4: Stenska poslikava v Pajkovi jami	13
Slika 5: Prostor za apiterapijo.....	16
Slika 6: Med	17
Slika 7: Certifikat odličnosti čebelarstva Šolar.....	38
Slika 8: Čebelnjak čebelarstva Šolar	38
Slika 9: Certifikat, ki ga prejme apiterapevt po opravljenem izobraževanju.....	39
Slika 10: Izvajanje medene masaže v čebelnjaku	41
Slika 11: Vdihovanje aerosolov v čebelnjaku	41
Slika 12: Notranjost čebelnjaka v času hibernacije čebel.....	42
Slika 13: Prostor za vdihovanje aerosolov iz panja.....	43
Slika 14: Prostor za sproščanje v čebelnjaku	43
Slika 15: Počitek in opazovanje čebel.....	44
Slika 16: Pregledno urejen del vrta medovitih rastlin v zimskem času	46
Slika 17: Raziskovalki, mentorica in ga. Šolar	52

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Spol anketirancev	23
Graf 2: Starostna skupina	24
Graf 3: Poznavanje apiterapije	25
Graf 4: Obisk apiterapije in čebeljega turizma	28
Graf 5: Mnenje o učinkih apiterapije.....	30
Graf 6: Strinjanje z navedenimi izjavami	32
Graf 7: Vpliv propadanja čebeljih družin na okolje	33
Graf 8: Ukvarjanje s čebelarstvom	34
Graf 9: Mnenje o izumiranju čebelarstva.....	35

KAZALO TABEL

Tabela 1: Uvrstitev v sistem	9
Tabela 2: Razvoj čebele (Od čebele do medu, 1998, str. 25, 26)	11

Tabela 3: Spol anketirancev	23
Tabela 4: Starostna skupina	24
Tabela 5: Poznavanje apiterapije	25
Tabela 6: Odgovori o poznavanju apiterapije	27
Tabela 7: Obisk apiterapije in čebeljega turizma	28
Tabela 8: Obisk čebeljega turizma.....	29
Tabela 9: Obisk apiterapije.....	29
Tabela 10: Mnenje o učinkih apiterapije.....	30
Tabela 11: Strinjanje s pomembnostjo apiterapije za celjsko regijo.....	31
Tabela 12: Strinjanje s povečavo propadanja čebeljih družin v zadnjem času	31
Tabela 13: Strinjanje s možnostjo preživetja kot čebelar.....	32
Tabela 14: Vpliv propadanja čebeljih družin na okolje.....	33
Tabela 15: Ukvarjanje s čebelarstvom.....	34
Tabela 16: Mnenje o izumiranu čebelarstva	35
Tabela 17: Sporočila anketiranih.....	37

POVZETEK

Apiterapija je način zdravljenja, s katerim si krepimo imunski sistem in lajšamo določene bolezni. Deli se na terapijo z medom (masaža in uživanje čebeljih pridelkov), na vdihavanje aerosolov in na terapijo s čebeljimi piki. Zanimalo naju je, kako razširjena je apiterapija in kakšne učinke ima, zato sva se odločili za takšno raziskovalno nalogo.

Odločili sva se, da bova uporabili metodo dela z literaturo, metodo anketiranja, metodo intervjuvanja, metodo opazovanja in metodo obdelave podatkov in interpretacije.

Slovenci sami sebi pogosto rečemo, da smo čebelarški narod in da je čebelarstvo "poezija kmetijstva", toda ali se sploh še kdo ukvarja s čebelarstvom in ali se bo v prihodnosti to še izvajalo.

Navajeni smo, da čebele vse naredijo za nas, toda ali bo v prihodnosti še tako.

Za preživetje čebelarške kmetije je takorekoč obvezen dodatni del apiterapija, za katero pa se nama zdi, da je premalo poznana, zato sva sklenili, da bova z raziskovalno nalogo približali to temo Celjanom in prebivalcem okolice Celja.

Na začetku najine raziskovalne poti sva si zastavili pet hipotez, in sicer o poznavanju apiterapije, obisku in učinkih le-te. Hipoteze sva nato potrdili oziroma ovrgli s pomočjo ankete, intervjuja in vprašalnika za obiskovalce apiterapije. Intervjuvali sva Darjo Šolar, strokovnjakinjo, ki apiterapijo zelo dobro pozna in se poklicno tudi ukvarja z njo.

KLJUČNE BESEDE: apiterapija, čebelja terapija, apiturizem, čebela, čebelji pridelki, učinki apiterapije

1 UVOD

Sva učenki 9. b-razreda na Osnovni šoli Frana Roša Celje in v šolskem letu 2019/20 sva se odločili, da bova naredili raziskovalno nalogo na temo apiterapije in čebeljega turizma. V nalogi bova predstavili različne čebelje pridelke in potek apiterapije. Zanima naju predvsem, ali je apiterapija poznana med ljudmi in zakaj, ali jo je sploh varno uporabljati. Ali ima apiterapija sploh kakšen učinek? Kako jo dojemajo pacienti in kako stroka? Zanimalo naju je tudi, če sta apiterapija in čebelji turizem pomembna za našo regijo, pa tudi za celotno Slovenijo. Mnogokrat rečemo, da smo čebelarški narod. Toda ali je res tako? Se čebelarstvo dandanes sploh še izplača? Posebej se bova posvetili apiterapiji in čebeljemu turizmu v Celju in naši okolici.

1. 1 PREDSTAVITEV RAZISKOVALNEGA PROBLEMA

Najin raziskovalni problem se nanaša predvsem na poznavanje apiterapije med prebivalci Celja in okolice Celja. Ali mladi sploh vedo, kaj je apiterapija? Ali se še kdo sploh želi ukvarjati s čebelarstvom in apiterapijo ali ta poklic počasi izumira? Ali se ljudje zavedajo pomembnosti in koristnosti čebel? Prav tako naju zanimajo učinki in posledice zdravljenja z apiterapijo. Katere bolezni zdravi? Proti katerim boleznim deluje preventivno? Na kakšen način nas čebelji izdelki zaščitijo in nam pomagajo? Zanima naju, kako uradna medicina sprejema apiterapijo in ali se apiterapevtom lahko reče zdravnik.

1. 2 HIPOTEZE

Izhajajoč iz raziskovalnega problema, smo si pred raziskovanjem zastavile naslednje hipoteze:

Hipoteza 1: S pojmom apiterapija je seznanjenih manj kot četrtnina ljudi.

Hipoteza 2: Apiterapije se poslužuje zelo malo ljudi, to je manj kot desetina ljudi.

Hipoteza 3: Uporabniki apiterapije zaznavajo pozitivne učinke izvajanja terapije.

Hipoteza 4: Med vsemi vrstami apiterapije je terapija z vdihavanjem zraka iz čebelnjaka najbolj pogosta.

Hipoteza 5: Čebelarstvo kot poklic posamezniku ne prinese dovolj dohodka, da bi lahko od tega živel.

1. 3 RAZISKOVALNE METODE

Najine metode za pridobivanje informacij so bile:

- metoda dela z literaturo
- metoda anketiranja
- metoda intervjuja
- metoda opazovanja
- metoda obdelave podatkov in interpretacije

1. Metoda dela z literaturo

Pri teoretičnem delu raziskovalne naloge sva v Osrednji knjižnici Celje poiskali literaturo o čebelah, čebelarstvu in apiterapiji. Pomagali sva si tudi s spletnimi viri.

2. Metoda anketiranja

Izvedli sva tudi metodo anketiranja, za katero sva uporabili spletno aplikacijo za izdelavo anket 1KA. Anketirali sva naključno izbrane osebe.

3. Metoda intervjuja

Za to raziskovalno nalogo sva intervjuvali Darjo Šolar, ponudnico tako apiterapij kot apiturizma.

4. Metoda opazovanja

Namen opazovanja je bil ugotoviti, kako poteka apiterapija in kakšna je čebelarstva kmetija. Med opazovanjem sva si delali sprotne zapiske in posneli nekaj fotografij.

5. Metoda obdelave podatkov in interpretacije

Vse podatke, ki sva jih dobili z anketiranjem in opazovanjem, sva računalniško obdelali, jih predstavili s tabelami in grafi ter besedno interpretacijo.

2 TEORETIČNI DEL

2.1 ČEBELA

Medonosna čebela, z latinskim imenom *Apis mellifera*, spada med žuželke. Spada v družino pravih čebel ali Apidae (https://sl.wikipedia.org/wiki/Medonosna_%C4%8Debela, 10. 10. 2019).

Slika 1: Medonosna čebela

Uvrstitev v sistem:

taksonomska stopnja	slovensko ime	latinsko ime
kraljestvo	živali	Animalia
deblo	členonožci	Artrophoda
razred	žuželke	Insecta
red	kožokrilci	Hymenoptera
družina	prave čebele	Apidae
rod	čebele	Apis
vrsta	medonosna čebela	Apis mellifera

Tabela 1: Uvrstitev v sistem

Čebelje telo je sestavljeno iz treh vidnih delov: glave, oprsja in zadka. Njihovo telo obdaja hitin. Hitinski plašč obdajajo dlaci, ki ves čas odpadajo. Čebelje telo brez dlac je bleščeče črno. Za gibanje ima dva para kril in tri pare nog. Na zgornjem delu **glave** ima tri pikčasta očesa, na strani pa dve sestavljeni očesi. Na glavi ima tudi par tipalk in ustni aparat z rilčkom. **Oprsje** je sestavljeno iz predprsja, sredoprsja in zaprsja. Na njem so trije pari zračnic, ki preskrbujejo krila

in noge s kisikom. **Zadek** je ovalne oblike in je na koncu zašiljen. Sestavljen je iz devetih obročkov, vidnih pa je le šest. Pri matici in delavki so zadnji trije členi delno preobraženi v želo, pri trotu so vsi obročki ohranjeni. Zadek je pokrit z dlačicami, ki so pomembne pri opráševanju (Iz preteklosti v prihodnost: priročnik za čebelarje: spoznajmo ČZ SA-ŠA, 2010, str. 37).

“Čebela ima dva para kril, ki sta gibljivo pritrjena na oprsje in mišice v njem, prednji par je večji od zadnjega.” (Iz preteklosti v prihodnost: priročnik za čebelarje: spoznajmo ČZ SA-ŠA 2010, str. 38)“

Ko so krila zložena, prednji par pokriva zadnjega. V krilih so razvejane žile. Njihova razporeditev je pasemska značilnost (Iz preteklosti v prihodnost: priročnik za čebelarje: spoznajmo ČZ SA-ŠA, 2010, str. 38).

“Čebela se z nogami premika po gladki ali hrapavi površini. Noga je sestavljena iz naslednjih členov: kolček, obrtec, stegno, golen in stopalce s peto in stopalom s krempljci in oprijemalno blazinico – za hojo po gladki površini.” (Iz preteklosti v prihodnost: priročnik za čebelarje: spoznajmo ČZ SA-ŠA, 2010, str. 38)

Čebela shranjuje medicino, ki jo dobi na cvetovih, v medni golši (v zadku in je del prebavil). Tam se vsebina meša z izločki slinske žleze in krmilnih žlez (različni encimi). Največja količina nektarja je lahko okrog 100 mg, povprečno pa ga je 20 do 40 mg (Od čebele do medu, 1998, str. 35).

2. 1. 1 RAZVOJ IN ŽIVLJENJE ČEBEL

Medonosne čebele živijo v močnih socialnih skupnostih. Čebelje gnezdo je sestavljeno iz matice, tisoče čebel delavk in nekaj sto trotov. Vseh osebkov je lahko več deset tisoč. Čebelje družine so razvile sposobnost, da preživijo čas brez paše tako, da skladiščijo hrano, ko je ta na razpolago. Hrana v voščenenem satju se ohranja leta brez uporabe hladilnika (Gradivo za tečaj iz apiterapije, 2014/15, str. 13).

Čebele gradijo satje od zgoraj navzdol in je sestavljeno iz šesterokotnih celic iz voska. Satje ima v čebelnjaku dve nalogi: razvoj zalege in skladiščenje hrane (Iz preteklosti v prihodnost: priročnik za čebelarje: spoznajmo ČZ SA-ŠA, 2010, str. 25).

Vosek za gradnjo satja proizvajajo čebele delavke v voskovnih žlezah, ki so na trebušni strani zadka. Skozi pore pronica vosek na površino, kjer se strdi v obliki lusk. Čebele gradijo sadje tako, da lusko voska izpod zadkovega trebušnega okrova prenesejo z dlačicami zadnjih nog k čeljustim, s katerimi jo gnetejo in vgrajujejo v nastajajoče satje. Celice ločimo na čebelje celice, trotovske celice in matičnike (Od čebele do medu, 1998, str. 38).

Razvoj čebele poteka po štirih razvojnih fazah:

	matična	delavka	trot	opis stadija
jajčece				Matična izleže jajčece na dno satne celice. Velikost jajčeca je 1,5 mm.
iz jajčeca se izleže ličinka ali žerka	3. dan	3. dan	3. dan	Čebele krmilke mlado ličinko zalijejo z mlečkom, tako da plava v njem in ga žre. Od kvalitete hrane je odvisno, ali se bo kasneje razvila delavka ali matična.
ličinka se zabubi	8. dan	8. dan	10. dan	Naktivna faza. Satno celico so delavke prekriale z voskom in zaprle.
izleže se žuželka	16. dan	21. dan	24. dan	Delavka se skozi voskov pokrovec pregrize iz satne celice.
spolna zrelost	21. dan	-	38. dan	
parjenje	22-24. dan	-	-	
začetek zaleganja	27-35. dan	-	-	
začetek pašnih izletov	-	42. dan	-	
smrt	po več letih	12. teden	8. teden	

Tabela 2: Razvoj čebele (Od čebele do medu, 1998, str. 25, 26)

Slika 2: Čebela v panju

2. 1. 2 KORISTNOST ČEBELE

“Ob misli na čebele pogosto pomislimo na med in druge čebelje pridelke, vendar poglobitni namen čebelarstva niso čebelji pridelki, temveč opráševanje rastlin, ki je še kako pomembno za naš obstoj.” (Lilek, Kandolf, 2012, str. 30)

Slika 3: Čebeljak

Čebela s svojo aktivnostjo pomembno prispeva na mnogih področjih življenja, na primer pri pridelavi hrane (Noč, 12. 12. 2019).

“Vrednost čebeljih pridelkov pa je skoraj zanemarljiva v primerjavi s koristnim delom čebel, ki ga opravijo v naravi.” (Noč, 12. 12. 2019)

Vrednost opráševanja je v nekaterih strokovnih virih ocenjena na 15-kratno do 30-kratno vrednost vseh čebeljih pridelkov skupaj. Čebele kot opráševalke so tudi eden izmed razlogov za visoko biotsko raznovrstnost v naši državi, ki jo nekateri imenujejo tudi evropski biotski park (Noč, 12. 12. 2019).

V naravi obstaja sožitje čebel z več kot 20.000 rastlinami. Čebelje opráševanje omogoča razvoj in obstoj številnih rastlinskih vrst, čebele pa v zameno dobijo medicino in cvetni prah (Lilek, Kandolf, 2012, str. 30).

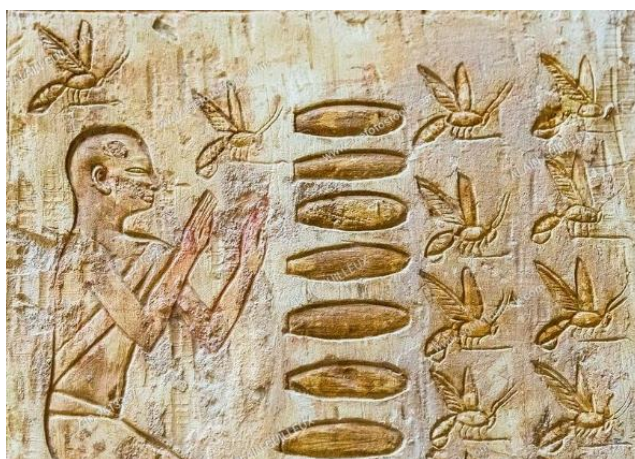
2. 2 ČEBELARSTVO IN APITERAPIJA

2. 2. 1 ČEBELARSTVO

Čebelarstvo je kmetijska panoga, ki se ukvarja z gojenjem čebel z namenom opravevanja in proizvodnje čebeljih produktov, med katere spadajo med, vosek, cvetni prah, matični mleček in propolis. Za ta namen se najbolj uporablja domača čebela z latinskim imenom *Apis mellifera*, v Sloveniji pa njena podvrsta kranjska sivka z latinskim imenom *Apis mellifera carnica* ([http://www.cebelsko-drustvo-prebold.com/cebelarstvo/cebelarstvo.php](http://www.cebelsko-drustvo-prebold.com/cebelsko-drustvo-prebold.com/cebelarstvo/cebelarstvo.php), 6.2.2020).

2. 2. 2 ZGODOVINA ČEBELARSTVA

Ljudje že od pradavnine nabirajo med. Prve sledi čebelarstva segajo v obdobje 20.000 do 30.000 let nazaj. Toliko je namreč stara poslikava v Pajkovi jami v Valencii. Prikazuje dve osebi, ki ropata čebelje gnezdo. Pri tem visita na nekakšni vrvi in čebele zadimljata.

Slika 4: Stenska poslikava v Pajkovi jami

A kmalu je človek spoznal, da mora čebelam pustiti toliko medu, da preživijo zimo. Tako človeku naslednje leto ni bilo treba iskati nove čebelje družine. Kmalu so tudi začeli nastavljanje urejene prostore za gnezdenje čebel in jih tako privabljati. Takšno čebelarjenje je značilno predvsem za slovanska ljudstva, med katere spadamo tudi Slovenci.

V srednjem veku je bilo čebelarstvo zelo cenjeno, ker je bil med skoraj edino sladilo, vosek pa glavna surovina za sveče. Z voskom se je v cerkvah tudi kupovalo odpustke. Kasneje je v 18. in 19. stoletju gozdno čebelarstvo počasi zamrlo, začelo pa se je razvijati čebelarstvo zraven doma. Ljudje so začeli tesati dupla, kasneje pa tudi korita, klade in polklade, še kasneje pa korita z ravno podnico. Začeli so jih tudi postavljati enega na drugega. Kasneje so tudi okrasili panjske

končnice z odprtino za izlet čebel. S pojavom žagarstva so nastali tudi prvi panji iz desk, tako imenovani kranjiči. A s skupnimi panji so se pojavile tudi težave, saj so čebele pogosto zatavale v napačen panj. Kmetje so hitro ugotovili, da je pravilno označevanje panjskih končnic rešitev tega problema. Prve poslikane končnice so se pojavile v drugi polovici 18. stoletja, v začetku 20. stoletja pa so počasi zamrle. Na Slovenskem so se izoblikovali trije tipi panjev: alpski, celinski in kranjski (<http://www.czs.si/content/A2>, 10. 11. 2019).

2. 2. 3 ČEBELJI PRIDELKI

Opise posameznih vrst čebeljih pridelkov sva črpali iz knjige *Od čebele do medu*, 1998, str. 376–432.

1. MED

Med je gosto tekoče ali kristalizirano živilo, ki ga proizvedejo čebele. Nastane iz različnih virov: iz cvetličnega nektarja ali drugih izločkov živih rastlinskih delov ali pa iz različnih vrst mane, to je izločkov žuželk, ki so na živih delih rastlin. Osnovni material prinašajo čebele v panj, ga obdelajo, mu dodajo izločke svojih žlez, ga zgostijo in nato shranjujejo v pokritih celicah satja. Glede na vrsto paše razlikujemo več medov: cvetlični, akacijev, hojev, lipov, smrekov ...

2. CVETNI PRAH

Čebelar v čebelnjak namesti smukalnik, s katerim čebelam odvzema cvetni prah, ki ima za človeka veliko zdravilnih učinkov. Obstaja tudi t. i. fermentirani cvetni prah, ki ga imenujemo čebelji kruhek.

3. MATIČNI MLEČEK

Matični mleček je izloček krmilnih ali goltnih žlez delavk. Lahko ga opišemo kot mlečno belo kremo kiselkasto-grenkega okusa in izrazitega vonja. Čebela ga izdelava predvsem iz cvetnega prahu, z njim hrani mlado čebeljo zalego, matico in trote med parjenjem. Matični mleček je marsikje danes priznan kot zdravilo in poživilo.

4. PROPOLIS

Propolis je material, ki ga medonosne in nekatere druge čebele nabirajo z živih rastlin in ga samega ali pa v kombinaciji z voskom uporabljajo pri graditvi in obnavljanju svojih gnezd. Čebelam služi propolis predvsem za varovanje panja pred mikroorganizmi, torej pred kvarjenjem. V podobne namene ga uporablja tudi človek (antibiotične lastnosti propolisa).

5. ČEBELJI STRUP

Čebelji strup nastaja v žlezi strupnici, ki ga izloča v želo. Čebelji strup se uporablja v farmacevtske namene, saj ima določene zdravilne lastnosti.

6. VOSEK

Vosek je snov, ki ga medonosna čebela izdeluje v voskovnih žlezah. Čebela delavka iz njega izdeluje satje. Zaradi številnih posebnih lastnosti je vosek danes široko uporabljan čebelji proizvod: v kozmetiki (kremah), farmaciji (sestavina mazil, emulzij), za balzamiranje, v umetnosti (jedkanje), za izdelavo sveč.

2. 2. 3 APITERAPIJA

Apiterapija pomeni krepitev zdravja ter preprečevanje, lajšanje in zdravljenje zdravstvenih težav s čebeljimi pridelki ali pripravki iz njih. To so med, cvetni prah, matični mleček, propolis in čebelji vosek. Krepitev zdravja pomeni predvsem izboljšanje imunskega sistema.

Apiterapija v Sloveniji ni sestavni del uradne medicine, vendar tudi ta čebelje pridelke pogosto priporoča kot dopolnilo pri preprečevanju ali zdravljenju nekega obolenja. Čebelje pridelke lahko uživamo v obliki naravnih pridelkov, torej take, kot jih dobimo, ali pa iz njih pripravimo razne pripravke (<https://www.bodieko.si/apiterapija-ali-cebelja-terapija>, 6. 2. 2020).

“Čebelji pridelki se že od nekdaj uporabljajo v ljudski medicini. Dokazano je, da učinkujejo na zdravje in boljše počutje ljudi. S tem namenom se je razvila veda, ki ji pravimo apiterapija.” (Lilek, Kandolf, 2012, str. 29)

Začetnik moderne apiterapije v Sloveniji je bil dr. Filip Terč (1844–1917), zdravnik in čebelar, ki se je ukvarjal z uporabo čebeljih pikov kot zdravilo za revmatizem. Njegov rojstni dan, 30. marec, je bil razglašen za svetovni dan apiterapije (Lilek, Kandolf, 2012, str. 29).

Slika 5: Prostor za apiterapijo

Zdravljenje s čebeljimi proizvodi delimo na:

1. NOTRANJO UPORABO:

- ORALNO: med, propolis, tablete, kapsule, zrnje cvetnega prahu ...
- INHALACIJE: vdihavanje aerosolov
- REKTALNO: svečke
- VAGINALNO: ovule

2. ZUNANJO UPORABO:

- kreme in mazila
- obliži
- kapljice za oči, uho

3. INJEKCIJE:

- intravenozno
- injekcije v mišice in sklepe (propolisov ekstrakt)

4. FIZIOTERAPEVTSKA SREDSTVA:

- ionoforeza s čebeljnim strupom

(Povzeto po Gradivu za tečaj iz apiterapije, 2014/15, str. 19, 20)

2. 3 POZITIVNI UČINKI ČEBELJIH PRIDELKOV

2. 3. 1 UČINKI MEDU

Med je dober antioksidant in pomembno vpliva na obrambo organizma pred različnimi boleznimi.

Slika 6: Med

Deluje protivnetno in protimikrobno, zato med drugim pospešuje celjenje ran. Uničuje telesne strupe in spodbuja pravilno delovanje encimov strjevanja krvi.

Daje energijo in pomembne hranilne snovi, zato je še posebej priporočljiv za športnike in tiste, ki okrevajo po bolezni (bolniki z rakom).

V manjših in nadzorovanih količinah se lahko zaradi hranilnih snovi uporablja kot dieta pri sladkornih bolnikih.

Med ugodno vpliva še na:

- obolenja prebavil (obolenje žrela, ust, ustne sluznice, požiralnika, želodca)
- kronična obolenja (na primer kronično vnetje ledvic)
- nosečnost
- na rast kosti in zob pri otrocih
- krvni obtok
- na psihično počutje (nespečnost, depresije, živčnost)
- delovanje srca in jeter
- odvajanje blata

Neobdelani med brez dodatkov je odličen vir energije in se v apiterapiji uporablja pri marsikateri bolezni in težavi. Uporablja pa se lahko tudi na odprtih ranah, saj prepreči nastanek bakterijskega vnetja in razmnoževanje bakterij (<https://www.bodieko.si/apiterapija-ali-cebelja-terapija>, 6. 2. 2020).

2. 3. 2 UČINKI CVETNEGA PRAHU

Cvetni prah je naravni energijski dodatek, ki se uporablja tudi kot dodatek pri zdravljenju sezonskih alergij. Prav tako za cvetni prah pravijo, da zavira in upočasnjuje nastajanje gubic.

Cvetni prah ali pelod nastaja v prašnicah višjih rastlin. Čebele pa ga uporabljajo za hranjenje svojih ličink. Kadar cvetni prah uživamo, ga najpogosteje namočimo v mleko, jogurt, čaj ali vodo. Mešamo ga lahko tudi z medom in drugimi čebeljimi pripravki.

Zrnca cvetnega prahu vsebujejo beljakovine, za človeka pomembne aminokisliline, minerale, veliko vitaminov (B, C, D, E), kakovostne maščobe, sladkorje, hormone (npr. rastni hormon) in druge snovi.

Z njim lahko lajšamo težave s prostato, prebavne motnje in psihične težave. Med drugim preprečuje tudi delovanje škodljivih prostih radikalov in s tem razvoj bolezni (<https://www.bodieko.si/apiterapija-ali-cebelja-terapija>, 6. 2. 2020).

2. 3. 3 UČINKI MATIČNEGA MLEČKA

Matični mleček se navadno uporablja v zelo majhnih količinah. Uporablja se pri zdravljenju bolezni žrela in požiralnika, pljučnih bolezni, prebavil, oči, kože itd. (Gradivo za tečaj iz apiterapije, 2014/15, str. 73).

2. 3. 4 UČINKI PROPOLISA

Propolis je s farmakološkega stališča verjetno najbolj proučevan čebelji proizvod in je po zaslugi svojih antibakterijskih lastnosti najpomembnejše zdravilo čebeljih družin (Gradivo za tečaj iz apiterapije, 2014/15, str. 40).

2. 3. 5 UČINKI ČEBELJEGA STRUPA

Čebelji strup se uporablja tako, da zdravilec z iglo ali čebeljim pikom vbrizga čebelji strup v kožo. Strup se uporablja tudi pri zdravljenju kostnih obolenj. Čebelji strup deluje protivnetno in je na tem področju močnejši kot katerokoli zdravilo, ki se uporablja v uradni medicini. Pred terapijo se morajo pacienti seveda testirati na alergijo na čebelje pike.

V glavnem je strup sestavljen iz aminokislin in drugih histaminom podobnih snovi.

Učinki:

- pospešuje krvni obtok
- blaži kronične in akutne bolečine pri revmatskih obolenjih
- lajša težave rakastega obolenja
- lajša težave multiple skleroze
- pomaga tudi pri zmanjševanju brazgotin

Uporabljajo ga tudi za desenzibilizacijo alergije na čebelji strup (<https://www.bodieko.si/apiterapija-ali-cebelja-terapija>, 6. 2. 2020).

2. 3. 6 UČINKI VOSKA

Čebelji vosek se uporablja predvsem v kozmetiki za:

- antiseptično delovanje
- mehčalno učinkovanje
- vnetno zaviralno učinkovanje
- učinek proti brazgotinjenju
- bogatenje in izboljšanje elastične strukture kože

V apiterapiji se vosek uporablja še za odpravljanje številnih drugih zdravstvenih težav: bolečine v križu, akne, zaprtje, seneni nahod, kožna vetja ... (Gradivo za tečaj iz apiterapije, 2014/15, str. 48, 49).

2. 4 APITURIZEM

Turizem spada med najbolj dinamične panoge in ključne spodbujevalce družbeno-ekonomskega razvoja. A tu imamo srečo, saj nam je pri tem lahko v navdih marljiva drobna kranjska čebela, simbolj neokrnjene narave in prizadevanj za trajnostni razvoj (Katalog ponudnikov čebelarskega turizma, 2018, str. 3).

“Apiturizem v Sloveniji je transformacija bogate slovenske apikulture v edinstveno potovalno izkušnjo.” (<https://www.apiturizem.si/apiturizem/>, 25. 1. 2020)

Ob obisku čebelnjaka se obiskovalec popolnoma približa čebeli, čebelji družini ter spozna vse njene skrivnosti in sposobnosti. Prav tako se nauči, kako prepoznati prave čebelje pridelke in predvsem, za kaj in kako se pravilno uporabljajo (Katalog ponudnikov čebelarskega turizma, 2018, str. 7).

Api doživetja, ki se izvajajo v okviru apiturizma, vključujejo:

- ogled čebelnjakov, čebelarskih muzejev
- obiske čebelarjev in predstavitve ter pokušine čebeljih pridelkov, kot so uživanje medenih likerjev, peneče medice, medenjakov in drugega medenega peciva, napitkov z zelišči in medom ter čaja
- obisk predavanj o življenju in delovanju čebel ter o krepitevi zdravja s čebeljimi pridelki
- izdelavo predmetov iz čebeljega voska, poslikavo panjskih končnic, peko medenih izdelkov ...

Obiskovalci se lahko srečajo tudi z različnimi vrstami apiterapije, npr. vdihovanjem aerosolov iz panja, poslušanjem čebel, bio masažo, termoterapijo, medeno kopeljo. (<https://www.apiturizem.si/apiturizem/>, 25. 2. 2020).

3 OSREDNJI DEL

V osrednjem delu bova poskušali potrditi oziroma ovreči, v začetku raziskovalne naloge zastavljene, hipoteze. Prve dve hipotezi sva preverjali z anketnim vprašalnikom, glede tretje hipoteze sva poizvedeli med uporabniki apiterapije, četrto in peto hipotezo pa sva preverjali z intervijem in anketnim vprašalnikom. Zaradi preglednosti hipoteze na tem mestu še enkrat navajava:

***Hipoteza 1:** S pojmom apiterapija je seznanjenih manj kot četrtnina ljudi.*

***Hipoteza 2:** Apiterapije se poslužuje zelo malo ljudi, to je manj kot desetina ljudi.*

***Hipoteza 3:** Uporabniki apiterapije zaznavajo pozitivne učinke izvajanja terapije.*

***Hipoteza 4:** Med vsemi vrstami apiterapije je terapija z vdihavanjem zraka iz čebelnjaka najbolj pogosta.*

***Hipoteza 5:** Čebelarstvo kot poklic posamezniku ne prinese dovolj dohodka, da bi lahko od tega živel.*

3. 1 ANKETA IN REZULTATI

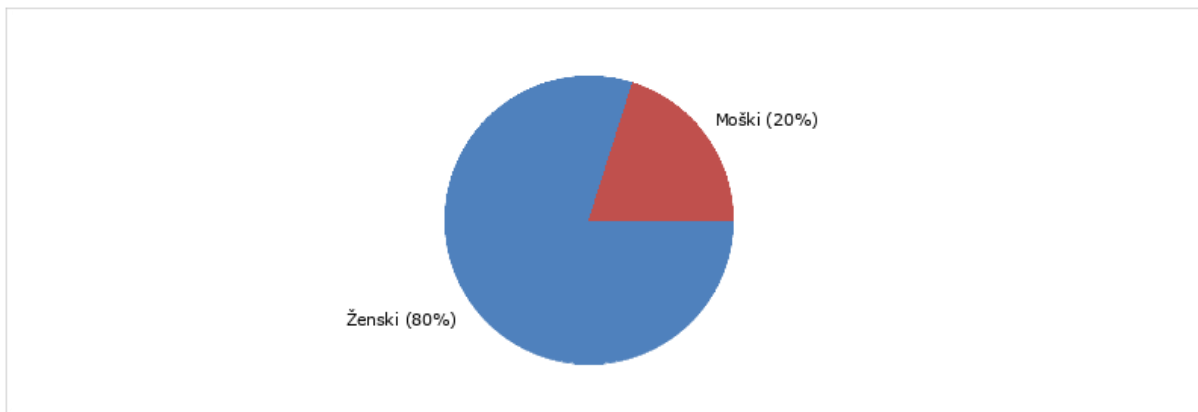
Anketo sva izvedli s pomočjo spletne aplikacije 1KA ankete. Najprej sva ustvarili anketni vprašalnik, nato pa anketo objavili in povezavo do ankete po elektronski pošti preposlali vsem potencialnim anketirancem, ki sva jih tudi poprosili, da anketo še razširijo med druge ljudi. Povezavo do ankete sva prav tako objavili na družabnih omrežjih. Anketa vsebuje 10 vprašanj o poznavanju apiterapije ter 2 vprašanji o starosti in spolu, torej skupno 12 vprašanj. S prvimi štirimi vprašanji sva preverjali poznavanje apiterapije in apiturizem. Nadaljnje vprašanje je anketirane povprašalo o njihovem mnenju o učinkih apiterapije. Šesto, sedmo, osmo in deveto vprašanje so se nanašala na širšo problematiko čebel: o čebelarstvu, izumiranju čebel in pomembnosti apiterapije za našo okolico. Zadnje vprašanje je bilo odprtega tipa, saj so anketirani lahko zapisovali svoje mnenje in predloge o obravnavani tematiki. Anketni vprašalnik je bil na spletu aktiven od 1. 2. 2020 do 11. 2. 2020.

Ustrezno je rešilo anketo 213 anketirancev. Od tega je bilo 36 delno izpolnjenih anket, zaradi česar pri nekaterih odgovorih prihaja do razhajanj v številu anketirancev. Program 1KA je zelo priročen, saj je že za uporabnika z osnovnim poznavanjem računalništva dovolj enostaven, da lahko samostojno sestavi anketo. Največja prednost pa je, da že sam program omogoča analizo odgovorov in izračuna odstotke in druge statistične podatke. T. i. 'Sumarnik', ki ga program sam izdelava, prilagamo na koncu raziskovalne naloge kot prilogo, v kateri so odgovori odprtih vprašanj navedeni v celoti. Glede na to, da se je kar nekaj anketirancev želelo pošaliti, sva takšne odgovore šteli kot neveljavne. Zapisovali sva tudi odgovore v slengu, označili sva jih z narekovaji.

3. 1. 1 SPOL

odgovori	število odgovorov	odstotek
moški	43	20 %
ženski	170	80 %
skupaj	213	100 %

Tabela 3: Spol anketirancev

Graf 1: Spol anketirancev

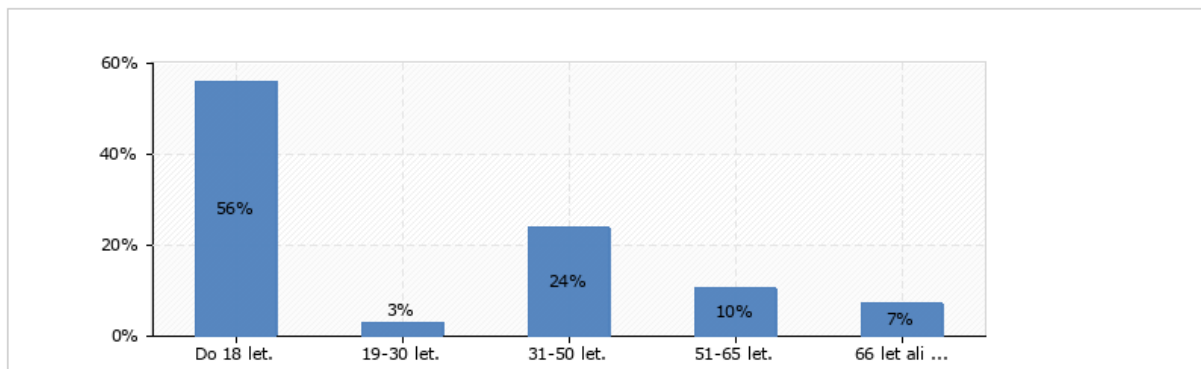
Presenetilo naju je, koliko več žensk je reševalo anketo. V podrobnosti, zakaj se je to zgodilo, se nisva spuščali. Tega nisva predvidevali, vendar ni nenavadno in sva mnenja, da je to posledica naključja in da ne vpliva na najino raziskovalno nalogo oziroma na najine hipoteze.

3. 1. 2 STAROSTNA SKUPINA

V katero starostno skupino spadate?

odgovori	število odgovorov	odstotek
Do 18 let.	118	55 %
19 do 30 let.	6	3 %
31 do 50 let.	50	23 %
51 do 65 let.	22	10 %
66 in več let.	15	7 %
skupaj	211	99 %

Tabela 4: Starostna skupina

Graf 2: Starostna skupina

Ugotovili sva, da je največ anketiranih starih manj od 18 let, najverjetneje zato, ker sva anketo poslali najinim znancem, ki so večinoma te starosti. Najmanj anketiranih pa spada v starostno skupino od 19 do 30 let.

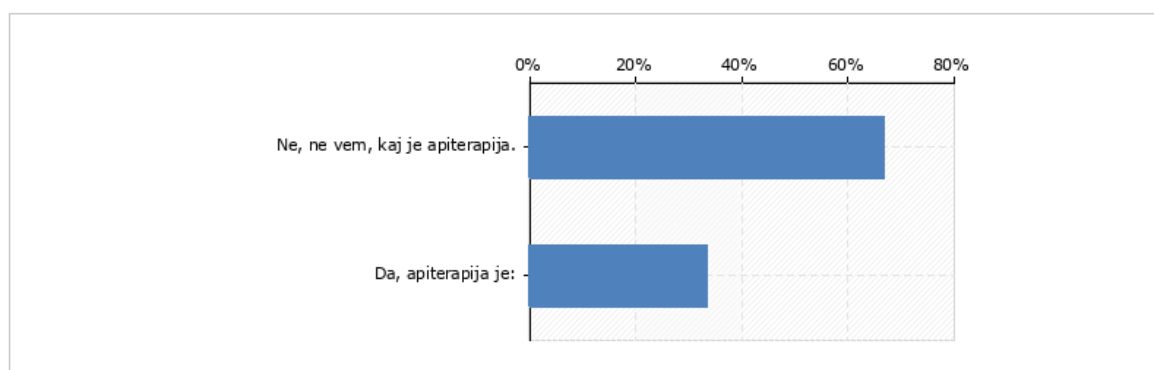
3. 1. 3 POZNAVANJE APITERAPIJE

Pri tem vprašanju so morali anketirani označiti, ali vedo, kaj je to apiterapija. V kolikor so označili, da vedo, kaj je to apiterapija, so morali tudi izpolniti okvirček pri vprašanju in vanj zapisati svoje mnenje, kaj je to apiterapija.

Ali veste, kaj je to apiterapija?

odgovori	število odgovorov	odstotek
Ne, ne vem, kaj je apiterapija.	138	65 %
Da, apiterapija je:	69	32 %
skupaj	207	97 %

Tabela 5: Poznavanje apiterapije

Graf 3: Poznavanje apiterapije

Ugotavljava, da približno tretjina anketiranih ve, kaj je apiterapija. To je več od pričakovanega, zato sva pozitivno presenečeni.

Na naslednje vprašanje so odgovorili le tisti, ki so pri vprašanju o poznavanju apiterapije označili, da vedo, kaj je apiterapija. S tem vprašanjem sva le preverjali resničnost njihove izjave, da vedo, kaj je apiterapija.

Da, apiterapija je:

odgovori	število odgovorov
zdravljenje s čebeljimi izdelki	1
terapija s čebeljimi izdelki	1
zdravljenje s čebelami	2
terapija s čebelami	2
zdravljenje s čebeljimi produkti	1
čebelja terapija	3
poslušanje čebel	1
zdravljenje v čebelnjaku in z medom	1
proti terapija	1
ko te pikne čebela	1
terapija z medom	2
terapija s čebeljimi izdelki	1
zdravljenje s pomočjo čebel in medu	1
s pomočjo čebeljih izdelkov krepi zdravje	1
veda, kako si s pomočjo čebeljih izdelkov izboljšujemo zdravje	1
vdihanje aerosolov	1
terapija s proizvodi čebel	1
krepitev zdravja s pomočjo čebeljih pridelkov	1
zdravljenje z izdelki čebeljih proizvodov	1
terapija ob čebelnjaku	1
terapija s čebelami	1
zdravljenje s pomočjo čebel	1
terapija za krepljenje zdravja s pomočjo čebeljih pridelkov in čebeljih pikov	1
terapija čebeljih pikov in izdelkov za krepitev zdravja	1
veda, ki se ukvarja z uporabo čebeljih pridelkov za krepitev imunskega sistema	1
zdravljenje s čebeljimi proizvodi	4
zdravljenje s čebelami	1
terapija povezana s čebeljimi pridelki	1
terapija s čebeljimi produkti	1
terapija s čebeljimi pridelki	1
krepitev imunskega sistema s čebeljimi produkti	1
terapija z medom in čebeljimi izdelki	1
zdravljenje s pomočjo meda in proizvodov čebel	1
terapija s čebeljim strupom	1
zdravljenje s čebelami	2
zdravljenje na bazi meda	1
lajšanje bolezni in krepitev imunskega sistema s pomočjo čebeljih pridelkov	1
vrsta čebelje terapije	1
terapija s čebeljimi pridelki	1
zdravljenje z medom	1

terapija, ki s pomočjo čebeljih pikov in pridelkov krepi imunski sistem in ohranja zdravje	1
zdravljenje s pomočjo čebeljih izdelkov	1
terapija z medom in izdelki iz meda	1
apiterapija je veda o tem, kako si s pomočjo čebeljih pridelkov krepimo in ohranjamo zdravje	1
zdravljenje s čebeljimi proizvodi	1
zdravljenje s pomočjo čebel	2
medena terapija	1
terapija s čebeljimi piki	1
terapija s pomočjo čebel	1
zdravljenje s čebeljimi izdelki in piki čebel	1
kako si s pomočjo čebeljih pridelkov krepimo zdravje	1
zdravljenje s čebeljimi izdelki	1
s čebeljimi izdelki krepimo imunski sistem	1
zdravljenje s čebeljimi pridelki	1
zdravljenje z čebeljimi izdelki	1
neveljavni odgovori	4
skupaj	69

Tabela 6: Odgovori o poznavanju apiterapije

Ugotavlja, da je velika večina ljudi, ki so označili, da vedo, kaj je apiterapija, ta podatek res poznalo, saj vsi navajajo zelo podobno razlago. Takšnih, ki tega pravzaprav niso vedeli, je bilo le 4, njihovih odgovorov pa nisva navedli, saj zaradi šaljivosti niso primerni.

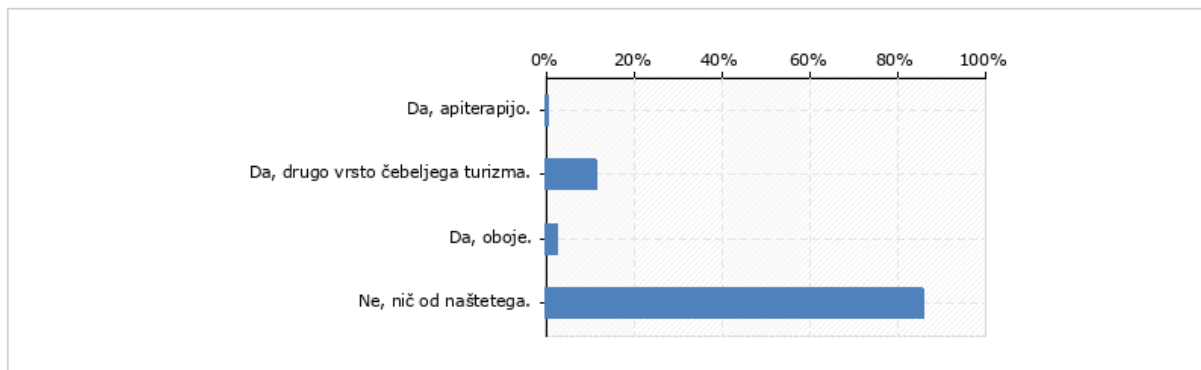
3. 1. 4 OBISK APITERAPIJE IN ČEBELJEGA TURIZMA

S tem anketnim vprašanjem in dvema podvprašanjema sva preverjali, koliko anketiranih je že obiskalo apiterapijo oziroma kakšno izmed vrst čebeljega turizma.

Ali ste že kdaj obiskali apiterapijo ali kakšno drugo vrsto čebeljega turizma?

odgovori	število odgovorov	odstotek
Da, apiterapijo.	1	0 %
Da, drugo vrsto čebeljega turizma.	23	11 %
Da, oboje.	5	2 %
Ne, nič od naštetega.	175	82 %
skupaj	204	96 %

Tabela 7: Obisk apiterapije in čebeljega turizma

Graf 4: Obisk apiterapije in čebeljega turizma

Ugotavljava, da je skupno apiterapijo in čebelji turizem obiskalo 13 % anketiranih oseb. Pozitivno sva presenečeni, saj sva menili, da sta apiterapija in čebelji turizem manj razširjena.

V kolikor so anketiranci označili odgovor številka 2 ali 3, se jim je prikazalo podvprašanje in jih spraševalo, katero vrsto čebeljega turizma so obiskali. Njihovi odgovori so bili:

Katero obliko čebeljega turizma ste obiskali?

odgovori	število odgovorov
proizvodnjo medu	1
muzej čebelarstva	1
obiskala sem čebelnjak	1
čebelnjak	1

obisk starega čebelnjaka in predstavitev na Dolenjskem	1
medicinsko	1
Volčji Potok	1
obisk čebelnjaka	1
čebelnjak na Hočkem Pohorju in čebeljo terapijo	1
prikaz točenja medu	1
odpravljanje alergije na čepelji pik	1
apiterapijo	1
kmetijo s čebelnjaki	1
čebelnjake	1
obisk čebelarke kmetije	1
obisk čebelarstva, ogled čebel, panjev	1
čebelarstvo	1

Tabela 8: Obisk čebeljega turizma

Anketiranci so večinoma obiskali čebelnjake oziroma čebelarstvo kmetijo, nekaj jih je obiskalo apiterapijo, eden muzej, eden predstavitev apiterapije ter dva proizvodnjo in točenje medu.

V kolikor pa so anketiranci označili odgovor številka 1 ali 3, se jim je prikazalo podvprašanje, ki jih je spraševalo, katero vrsto apiterapije so obiskali. Njihovi odgovori so:

Katero obliko apiterapije ste obiskali?

odgovori	število odgovorov
inhalacije	1
pridobitev odpornosti na čebelje alergene	1
'dohter'	1
apiterapijo z medom in vonjem po medu	1
vdihovanje aerosolov iz panja, uživanje propolisa, meda ...	1
skupaj	5

Tabela 9: Obisk apiterapije

Ugotavlja, da sta dva od anketiranih obiskala inhalacije, dva terapijo z medom, eden pa pridobitev odpornosti na čebelje alergene.

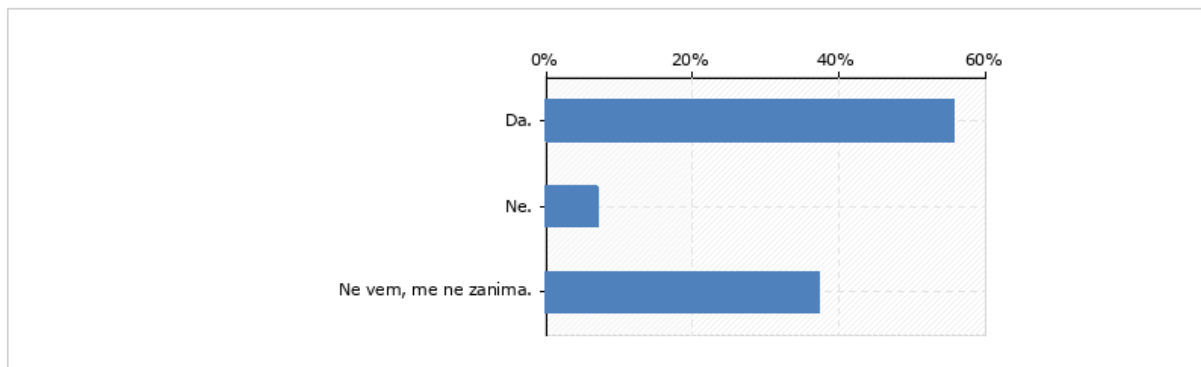
3. 1. 5 MNENJE O UČINKIH APITERAPIJE

S tem vprašanjem sva preverjali, ali anketirani menijo, da ima apiterapija pozitivne učinke na zdravje.

Ali se vam zdi, da ima apiterapija zdravilne učinke?

odgovori	število odgovorov	odstotki
Da.	112	53 %
Ne.	14	7 %
Ne vem, me ne zanima.	75	35 %
skupaj	201	94 %

Tabela 10: Mnenje o učinkih apiterapije

Graf 5: Mnenje o učinkih apiterapije

Ugotavljava, da več kot polovica anketiranih meni, da ima apiterapija zdravilne učinke. Nekaj manj (35 %) ne ve, ali ima apiterapija učinke, le 7 % pa meni, da apiterapija nima učinkov.

3. 1. 6 STRINJANJE Z NAVEDENIMI IZJAVAMI

Pri tem anketnem vprašanju so anketirani morali označiti, kako se strinjajo s tremi navedenimi trditvami.

6. a) Apiterapija je gospodarsko pomembna za celjsko regijo.

odgovori	Sploh se ne strinjam.	Se ne strinjam.	Ne morem se odločiti.	Strinjam se.	Popolnoma se strinjam.	skupaj
število odgovorov	5	14	81	63	20	183
odstotek	3 %	8 %	44 %	34 %	11 %	100 %

Tabela 11: Strinjanje s pomembnostjo apiterapije za celjsko regijo

Ugotavlja, da je največ anketiranih označilo, da se ne more odločiti, ali je apiterapija pomembna za celjsko regijo. Kljub temu pa 45 % anketiranih meni, da je apiterapija pomembna za celjsko regijo, medtem ko le 11 % anketiranih meni, da apiterapija ni pomembna za celjsko regijo.

6. b) V zadnjem času je več propadanja čebeljih družin.

odgovori	Sploh se ne strinjam.	Se ne strinjam.	Ne morem se odločiti.	Strinjam se.	Popolnoma se strinjam.	skupaj
število odgovorov	4	10	35	82	52	183
odstotek	2 %	5 %	19 %	45 %	28 %	100 %

Tabela 12: Strinjanje s povečavo propadanja čebeljih družin v zadnjem času

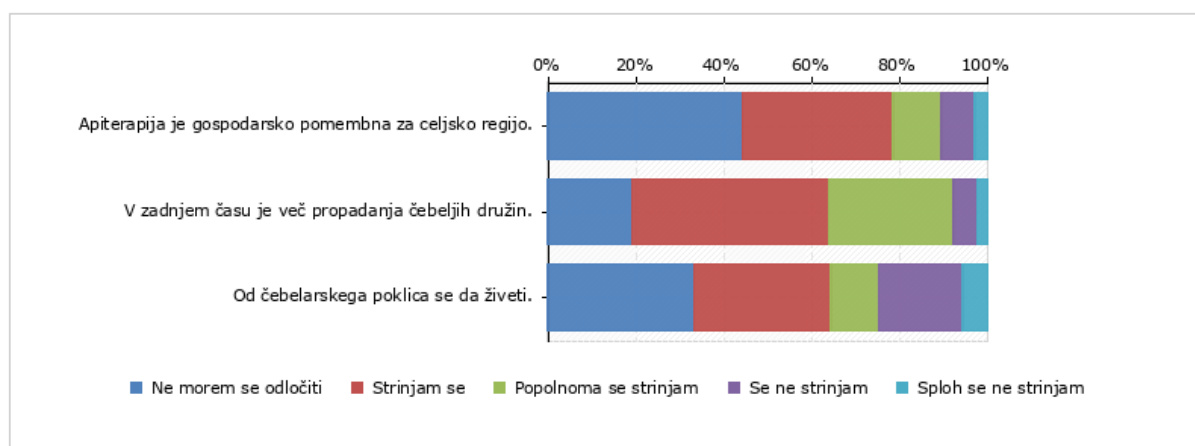
Ugotavlja, da je največ anketiranih oseb označilo, da se strinja, da se propadanje čebeljih družin povečuje. Najmanj pa jih je označilo, da se s tem sploh ne strinja.

6. c) Od čebelarstva se da živeti.

odgovori	Sploh se ne strinjam.	Se ne strinjam.	Ne morem se odločiti.	Strinjam se.	Popolnoma se strinjam.	skupaj
število odgovorov	10	35	61	57	20	183
odstotek	5 %	19 %	33 %	31 %	11 %	100 %

Tabela 13: Strinjanje z možnostjo preživetja kot čebelar

Največ anketiranih oseb je označilo, da se ne more odločiti, ali se strinja s trditvijo. Najmanj oseb pa je označilo, da se s trditvijo sploh ne strinja. 42 % oseb se s trditvijo strinja in le 24 % oseb se ne strinja.

Graf 6: Strinjanje z navedenimi izjavami

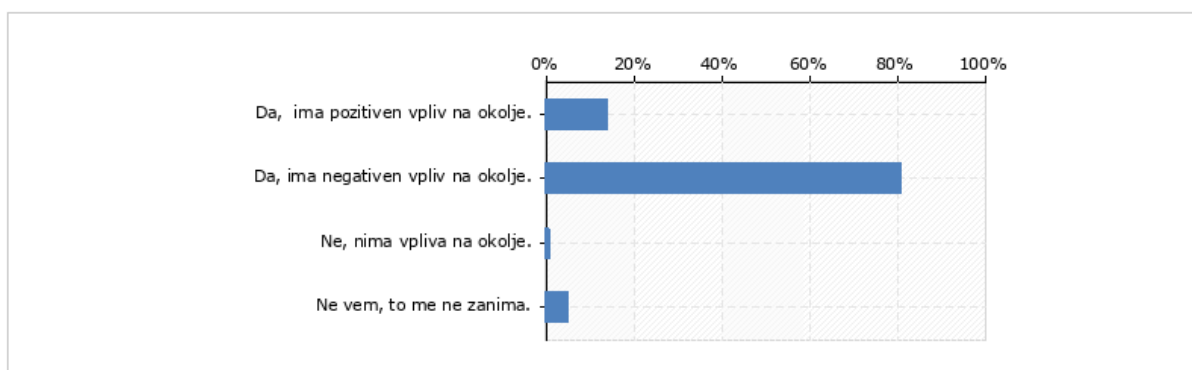
3. 1. 7 VPLIV PROPADANJA ČEBELJIH DRUŽIN NA OKOLJE

Zanimalo naju je, ali se anketirancem zdi, da ima propadanje čebeljih družin kakšen vpliv na okolje.

Ali se vam zdi, da ima propadanje čebeljih družin pomemben vpliv na okolje?

odgovori	število	odstotek
Da, ima pozitiven vpliv na okolje.	25	12 %
Da, ima negativen vpliv na okolje.	147	69 %
Ne, nima vpliva na okolje.	1	0 %
Ne vem, to me ne zanima.	9	4 %
skupaj	182	85 %

Tabela 14: Vpliv propadanja čebeljih družin na okolje

Graf 7: Vpliv propadanja čebeljih družin na okolje

Ugotovili sva, da več kot polovica anketiranih meni, da je propadanje čebeljih družin slabo za okolje, podoben rezultat sva tudi pričakovali.

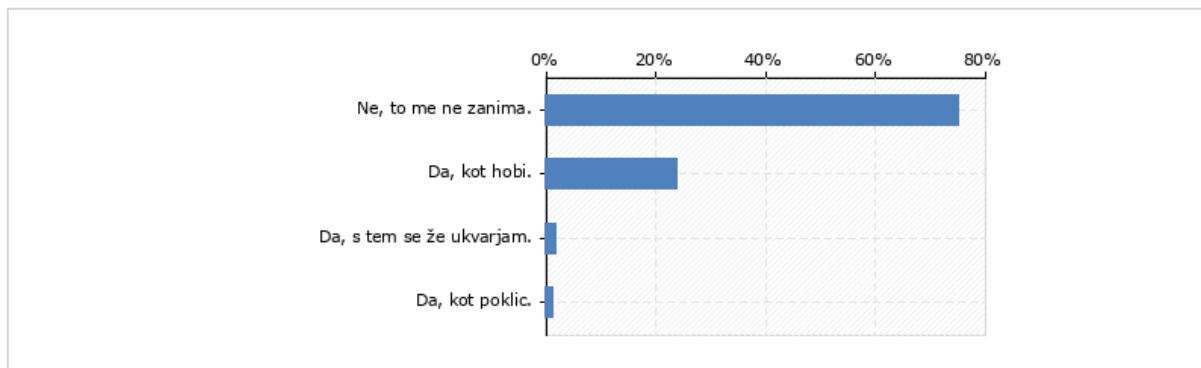
3. 1. 8 UKVARJANJE S ČEBELARSTVOM

S tem anketnim vprašanjem sva želeli ugotoviti, koliko oseb bi se želelo ukvarjati s čebelarstvom.

Ali bi se želeli ukvarjati s čebelarstvom?

odgovori	število odgovorov	odstotek
Da, s tem se že ukvarjam.	3	1 %
Da, kot poklic.	2	1 %
Da, kot hobi.	43	20 %
Ne, to me ne zanima.	136	64 %
skupaj	184	85 %

Tabela 15: Ukvarjanje s čebelarstvom

Graf 8: Ukvarjanje s čebelarstvom

Ugotavljava, da čebelarstvo večine ljudi ne zanima, se bi jih pa nekaj s čebelarstvom ukvarjalo za hobi, kar sva pričakovali, toda le dve osebi bi se s tem radi ukvarjali poklicno.

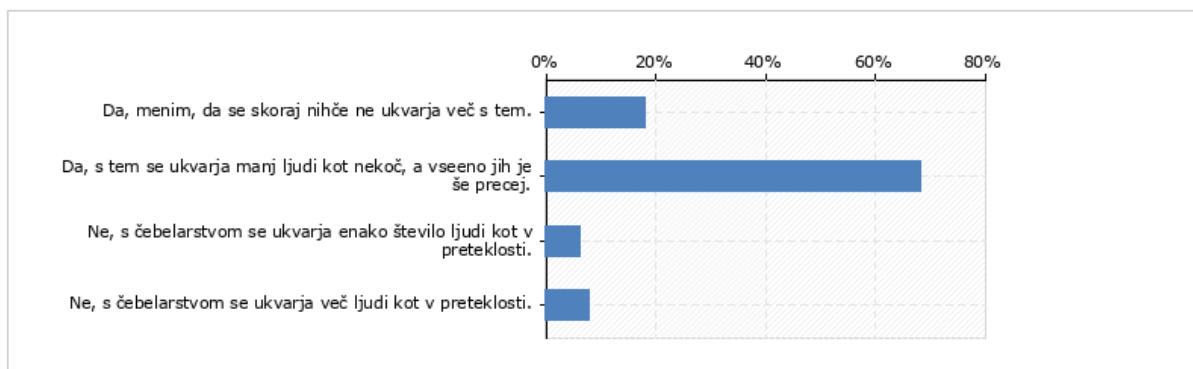
3. 1. 9 IZUMIRANJE ČEBELARSTVA

To vprašanje sva dodali, ker naju je zanimalo, ali anketiranci mislijo, da čebelarstvo kot poklic izumira.

Se vam zdi, da čebelarstvo kot poklic izumira?

odgovori	število	odstotek
Da, menim, da se skoraj nihče ne ukvarja več s tem.	32	15 %
Da, s tem se ukvarja manj ljudi kot nekoč, a vseeno jih je še precej.	122	57 %
Ne, s čebelarstvom se ukvarja enako število ljudi kot v preteklosti.	11	5 %
Ne, s čebelarstvom se ukvarja več ljudi kot v preteklosti.	14	7 %
skupaj	179	84 %

Tabela 16: Mnenje o izumiranju čebelarstva

Graf 9: Mnenje o izumiranju čebelarstva

Ugotovili sva, da več kot polovica anketirancev meni, da se s tem ukvarja manj ljudi kot nekoč, a jih je še vseeno precej, kot je pričakovano.

3. 1. 10 SPOROČILA ANKETIRANCEV

Na tem mestu predstavljava nekaj sporočil, ki so jih zapisali anketirani. Ker nisva zapisali vseh odgovorov, se odstotki morda ne ujemajo. Nisva zapisali šaljevih oz. neresnih odgovorov, so pa razvidni v prilogi raziskovalne naloge, v t. i. Sumarniku.

Ali bi nama želeli še kaj sporočiti? Imate morda kakšen predlog?

odgovori	število odgovorov
ne / nimam / ... / - / nič	20
poiskati čim več proizvodov iz čebeljih izdelkov in predstaviti njihovo uporabo nekoč in danes	1
na šoli bi lahko imeli čebelarski krožek	1
izdelava zloženske ali kaj takega	1
zdi se mi, da ljudje vedno bolj cenijo kvaliteten domač med in se vedno manj zadovoljujejo s kupljenim trgovskim z vprašljivo kakovostjo	1
veliko uspeha 😊	1
da bi se otroke izobrazilo v tej smeri, da bi videli, kako pomembno je zdravljenje s čebelami in bi stopali z roko v roki s tradicionalno medicino	1
da bi bilo več čebel	1
preveriti, če se kdo v Sloveniji uradno ukvarja s čebeljimi piki in kako je s tem v tujini	1
uspešno pri nadaljnjem študiju 🌀	1
dobro bi bilo, če bi ljudje čimveč uporabljali med in čebelje izdelke kot preventivo in zdravilo; učinkuje 100 %	1
poudarite pomen čebel kot opraševalk in kot oblika alarma za onesnaženo okolje	1
srečno	1
organizirati čebelarske krožke in tako navdušiti mlade; v nekaterih šolah imajo organizirane čebelarske krožke in sodelujejo z izkušenimi čebelarji	1
uspešno naprej	1
zanimiva panoga za dopolnitev obstoječega termalnega turizma v regiji	1
ohranjajmo okolje, da ne bo narava propadala	1
odlična ideja za raziskovalno nalogo, upam, da vama bo šlo	1
da se več ukvarjati s tem	1
za malico je večkrat med; morda bi imeli na šoli majhen čebeljak	1
slabo sestavljena anketa, saj odgovarjam o apiterapiji, o kateri ne vem ničesar	1
čebelarstvo je treba ceniti, ker so čebele zelo pomembne za naše okolje	1
'rada vaju mam'	1
super ste!:)	1
ne delajte več takih brezpomenskih anket	1

super anketa, tvoja kajuhovka :)	1
da ljudje več delajo s čebelarstvom	1
da ljudje več delajo s čebelarstvom	1
svet je lep :) s čebelami pa še bolj	1
izumrtje čebel bo škodilo okolju	1
s čebelarstvom se ukvarja vedno manj ljudi; lahko bi vprašali nekaj starejših ljudi, kaj menijo o tem, ker so to doživeli	1
'superrr anketaa puncee!♥'	1
hvala	1

Tabela 17: Sporočila anketiranih

Dvajset oseb nama ni želelo sporočiti nič, precej oseb nama je zaželelo srečo, trije so kritizirali anketo, bilo pa je tudi precej šaljivih odgovorov, ki jih na tem mestu nisva vključili. Sva pa dobili tudi nekaj odličnih predlogov za morebitno nadgradnjo naloge, npr. uvedba čebelarskega krožka na šoli, izdelava zložanke, preveriti pogostnost zdravljenja s čebeljimi piki itd. Iz odgovorov ljudi tudi razbereva veliko čustveno navezanost na slovensko čebelarstvo.

3. 2 INTERVJU S ČEBELARKO DARJO ŠOLAR

Da bi se z apiterapijo seznanili tudi konkretno, sva obiskali čebelarstvo Šolar v Strmci pri Laškem, kjer se ukvarjajo tako z apiterapijo kot tudi z apiturizmom. Na najina vprašanja je prijazno odgovarjala Darja Šolar, ki nadaljuje več kot 35-letno tradicijo čebelarstva pri tej družini.

Slika 7: Certifikat odličnosti čebelarstva Šolar

Slika 8: Čebeljnjak čebelarstva Šolar

1. Koliko časa se že ukvarjate z apiterapijo in apiturizmom?

Naša čebelarstva kmetija ima že dolgo tradicijo. Pred 36 leti je namreč moj tast ravno tu, kjer me danes sedimo, postavil prve čebelnjake. Čebelaril je ves čas za hobi, dokler se moji tašči ni porodila ideja, da bi lahko iz medenih pridelkov začela izdelovati medenjake.

2. Kaj vas je napeljalo na to, da ste se začeli ukvarjati z apiterapijo?

To se je zgodilo nekako spontano. Pred 10 leti smo se preselili na Strmco, kjer sem vsak dan opazovala čebele in začela prebirati literaturo o čebeljem svetu. Leta 2015 pa se je v Mariboru odprlo izobraževanje za apiterapevta. S prebiranjem na spletu sem ugotovila, da se da s čebeljimi pridelki lajšati počutje, zato sem se odločila, da obiščem tečaj za apiterapevta. Tako bi lahko rekla, da se je vse začelo leta 2015.

Slika 9: Certifikat, ki ga prejme apiterapevt po opravljenem izobraževanju

3. Kako se v vašem primeru povezuje apiterapija in apiturizem?

Gre za neko novo vejo v svetu in nek dodan produkt k čebelarstvu kmetiji. Čebelarimo na več stojiščih v neokrnjeni naravi, kar nam omogoča kakovosten med in druge čebelje pridelke, vse to pa nadgrajujemo s skrbjo za zdravje naših obiskovalcev, ki jim poleg apiterapij nudimo degustacije, predavanja o čebelarstvu, lectarsko delavnico ...

4. Kako ste pridobili potrebna znanja in katera znanja so zahtevana?

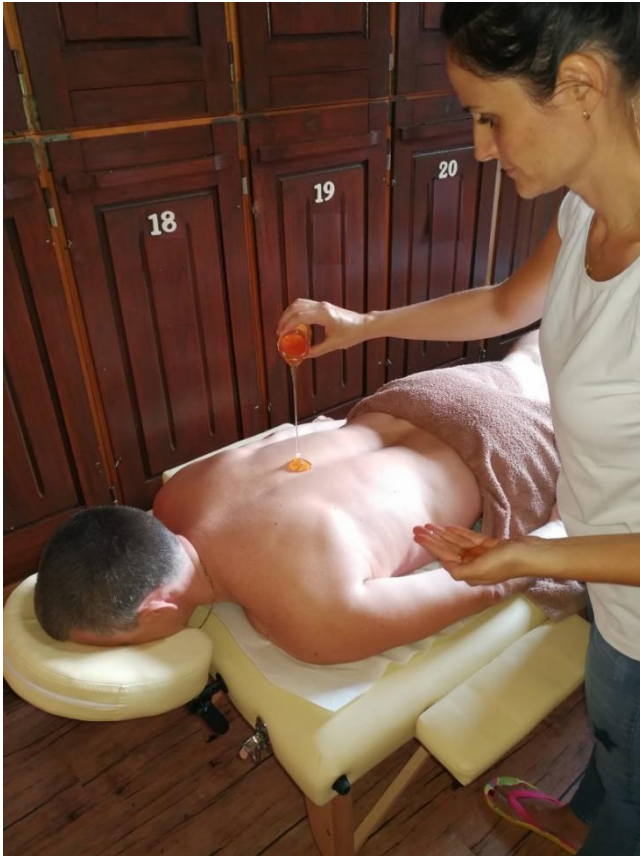
Leta 2015 sem obiskovala izobraževanje za apiterapevta na Biotehniški fakulteti v Mariboru. Potrebno je tudi znanje čebelarjenja, stopnja izobraževanja ... V čebelarskem turizmu lahko pridobiš tri stopnje, tako imenovane čebelice. Za prvo stopnjo mora čebelarska kmetija imeti usmeritvene table, urejeno okolico, za drugo stopnjo potrebuje ponudnik določeno retorično sposobnost, da zna sprejeti ljudi in jim pripovedovati o čebelah, govoriti mora več jezikov in imeti pester izbor čebeljih pridelkov. Za tretjo stopnjo pa moraš biti še bolj specializiran in imeti neka doživljajska vodenja ali delavnice.

5. Ali v Celju še kdo izvaja apiterapijo ali se ukvarja z apiturizmom?

Glede apiturizma bi bilo potrebno poudariti, da je Slovenija edina država na svetu, ki ima organiziran postopek certificiranja apiturizma. Do tega certifikata lahko prideš, če imaš urejeno kmetijo, čebele, dobro ponudbo, potem pa si lahko registriraš čebelarski turizem pri Čebelarski zvezi Slovenije. V Sloveniji je trenutno 42 ponudnikov, ki smo združeni v Sekciji za čebelarski turizem, v savinjski regiji deluje poleg nas še šest ponudnikov, prav v Celju ali njegovi okolici pa zaenkrat ni nobenega registriranega. Pri apiturizmu gre za medeno doživetje na čebelarski kmetiji. Ljudi, ki nas obiščejo, ozaveščamo o pomembnosti čebel.

6. Kakšne so vrste apiterapij, ki jih izvajate in kakšne zdravstvene težave lajšajo?

Apiterapija je dodana vrednost tej čebelarski kmetiji. Na voljo sta dve glavni vrsti terapije. Pri prvem načinu naučimo posameznika, kako pravilno vnašati čebelje pridelke v svoje telo. Pri drugi vrsti apiterapije pa so vključene žive čebele. Posameznik pri vstopu v čebelnjak oz. pri ogledu posameznega panja čebele opazuje, vonja, gleda (psiho-aromoterapija).

Slika 10: Izvajanje medene masaže v čebelnjaku

Slika 11: Vdihovanje aerosolov v čebelnjaku

7. Na kakšen način delujejo snovi in čebelji pridelki, s katerimi lajšate bolezni?

Najprej bi izpostavila, da apiterapevti nismo zdravniki, temveč želimo ljudem približati čebelje pridelke, da se spoznajo s to naravno vejo, da si lahko okrepijo imunski sistem in si olajšajo težave. Ko pride stranka, mi zaupa svoje težave in skupaj prideva do optimalne rešitve. Večinoma jim predlagam med v kombinaciji s cvetnim prahom, ki okrepi imunski sistem. Apiterapija deluje na preventivi in ne zdravi bolezni, temveč lajša težave.

8. Ali se apiterapija lahko izvaja pozimi in ali hibernacija čebel vpliva na apiterapijo?

Apiterapija se seveda lahko izvaja pozimi, če govorimo uživanju čebeljih pridelkov, terapija z živimi čebelami pa žal ne. Vdihavanja aerosola s panja pozimi tako žal ne moremo izvajati.

Slika 12: Notranjost čebeljnaka v času hibernacije čebel

9. Kako poteka apiterapija pri vas?

Najprej ponudimo medeni napitek, nato stranko odpeljemo v enega izmed dveh prostorov ob čebeljnaku, kjer poteka apiterapija.

V prvem prostoru lahko stranka vdihuje aerosole iz panja, pri tem se krepi imunski sistem in se odpravlja alergije na sezonski cvetni prah. Teh terapij izvajamo naveč. Izvajamo pa lahko tudi

očiščevalne medene masaže, s katerimi uspešno očistimo organizem težkih kovin, strupov in nečistoč.

Slika 13: Prostor za vdihovanje aerosolov iz panja

Slika 14: Prostor za sproščanje v čebelnjaku

V drugem prostoru pa imamo urejen del čebelnjaka tako, da je gostu omogočeno opazovanje izletavanje čebel in njihovo vračanje v panj. Brenčanje čebel in medene vonjave delujejo blagodejno in pomirjujoče.

Slika 15: Počitek in opazovanje čebel

10. Ali lahko pacienti nadaljujejo s terapijo doma?

Da, tudi doma lahko nadaljujejo z vnašanjem čebeljih pridelkov, sama priporočam vnašanje medu in cvetnega prahu vsak dan, najbolje zjutraj.

11. Kakšna je struktura vaših pacientov (starost, spol, katere terapije kdo uporablja ...)?

Obiščejo nas vsi – od najmlajših do starejših. Zelo veliko ljudi dela na preventivi, večinoma so stari od 30 do 40 let. Po 40. letu ljudje prihajajo iskat neko naravno alternativo. Za mlajše otroke pa so odgovorne predvsem mamice.

12. Kako uradna medicina sprejema apiterapijo in ali sodelujete s kakšnim zdravnikom?

Čebelarska zveza Slovenije je že dala prošnjo na ministrstvo za zdravje, da bi se poklic apiterapevta certificiral in postal nacionalna poklicna kvalifikacija, toda zdravniška zbornica ter

vsi tisti, ki skrbijo za zakonodajo, se s tem še ne strinjajo. Po eni strani jih seveda razumem, saj si mnogo ljudi predstavlja, da bodo pod nazivom apiterapevt kar svetovali ljudem in jim predpisovali različna zdravila, zdravnike pa je tega seveda bolj ali manj upravičeno strah. V tem trenutku lahko apiterapije izvajam kot čebelarski turizem, ker nimam poklicne kvalifikacije kot apiterapevt temveč le kot čebelar. Toda kljub temu da uradna medicina apiterapije še ne sprejema, zaznavamo, da veliko zdravnikov svetuje svojim pacientom, naj uživajo čebelje pridelke. Smo pa apiterapevti enkrat sodelovali z nevrološkim oddelkom na mariborski kliniki, saj so čebelji piki zelo zdravilni za nevrološke bolnike.

13. Kako poskrbite za promocijo vaših dejavnosti?

Če se ukvarjaš z neko dejavnostjo, moraš biti prisoten na dogodkih in tudi socialnih omrežjih. Ljudje te morajo spoznati, opaziti. V prvi vrsti se jaz z našo medeno ponudno pojavljam na raznih lokalnih prireditvah, tudi zunaj naših meja, na raznih sejnih, kjer spoznam veliko ljudi, delim naše letake, v katerih imamo opisano našo ponudno, s čim se ukvarjamo, kje se nahajamo. Pomemben je prvi kontakt s stranko in kako ji opišeš svojo dejavnost.

14. Ali se pri tem poslužujete družabnih omrežij?

Zdi se mi, da so družabna omrežja nekakšna nadgradnja te promocije, to zahteva današnji čas. Mi imamo Facebook in Instagram, kar je precej nujno, da vedo ljudje, kdaj sem kje, kaj je novega v ponudbi, razne akcije, kaj vse se lahko pri nas doživi.

15. Ali se še dodatno izobražujete na področju apiterapije?

Da, ves čas, nikoli ni premalo literature, saj vedno kupim knjige o tej temi, če jih le najdem. Prav tako pa mi je takšne knjige brati v užitek. Vsako leto se seveda udeležim tudi našega simpozija, kjer nam predstavijo novosti apiterapije. Velikokrat nas obiščejo tudi tuji predavatelji, iz Indije, Bolgarije, Romunije ...

16. Kje pridobivate informacije?

Kot sem že dejala, jih pridobivam v različni literaturi, knjigah in seveda na simpoziju.

17. Ali se od apiturizma da živeti?

Če govorimo izključno samo o apiturizmu, torej, da bi imeli en čebelnjak in čakali na ljudi, da bi prišli na neko medeno doživetje, kar pomeni degustacije, prodajati medenjake, medeni liker ali pa med ..., bi bilo absolutno premalo dohodka za normalno življenje. Potrebno je imeti več čebelnjakov in celostno predstavljati čebelarjenje.

Slika 16: Pregledno urejen del vrta medovitih rastlin v zimskem času

18. Ali propadanje čebeljih družin vpliva na apiterapijo?

Seveda, saj brez čebel ni apiterapije. Poseben problem so tudi pesticidi, saj so nekateri tako agresivni, da lahko pobijejo celotno čebeljo družino, če jih čebela prenese v panj. Zato je naloga apiterapevtov, da ozaveščamo publiko, naj skrbi za čebele, naj sadi medovite rastline ... Na srečo so kmetje v regiji ozaveščeni in ne uporabljajo čebelam škodljivih pesticidov. Vsaka četrta žlica hrane na svetu je odvisna od oprasovalcev, zato moramo skrbeti zanje.

19. Kako vidite razvoj v prihodnje? Kje so največje težave, ovire?

Apiturizem je nova veja turističnega produkta, apiterapija pa je nadgradnja apiturizma oz. dodana vrednost apiturizmu. Sama opažam, da se zavest ljudi o tem dviguje in vidim prihodnost v čebeljem turizmu. Ljudje iščejo visoko kvalitetne izdelke naravnih izvorov. Po mojem mnenju je glavna ovira legalizacija apiterapije, saj nekateri mislijo, da smo le mazači.

Šolarjevi se zahvaljujeva za njen čas. Povedala nama je ogromno zanimivih stvari o apiterapiji, ter nama iskreno in dobro odgovorila na najina vprašanja. Z njeno pomočjo sva se tudi sami prepričali, da sta apiterapija in apiturizem zanimiv del tako zdravstvene kot tudi turistične ponudbe nekega kraja.

3. 3 ANKETA MED UPORABNIKI APITERAPIJE

Zanimalo naju je tudi, kako apiterapijo doživljajo njeni uporabniki. Pripravili sva vprašalnik in ga s pomočjo Darje Šolar razdelili med uporabnike. Žal sva do zaključka poročila pridobili le dve izpolnjeni anketi. Ker je čas hibernacije čebel, se tudi apiterapije v panju ne izvajajo, zato trenutno uporabniki niso dosegljivi. Zavedava se, da je to za kvaliteto raziskovalne naloge nekoliko majhen vzorec anketirancev.

anketno vprašanje	1. anonimni uporabnik	2. anonimni uporabnik
1. Kje ste pridobili prve informacije o metodi zdravljenja s pomočjo čebeljih pridelkov – apiterapiji?	Čebelarstvo Šolar	Čebelarstvo Šolar
2. Za katero metodo apiterapije gre v vašem primeru?	cvetni prah	vdihovalje aerosolov iz panja
3. Na kratko zapišite, katere zdravstvene težave lajšate s pomočjo apiterapije?	anemija	pogosta razdraženost grla
4. Koliko apiterapij ste do sedaj že opravili? V kako dolgem časovnem obdobju?	eno, eno leto	5 obiskov; 1–2 x tedensko
5. Opišite počutje pred in po izvajanjem apiterapij.	po treh mesecih se je normalizirala krvna slika	vdihovalje aerosolov blagodejno vpliva na razdraženost
6. Ali ste do sedaj za lajšanje vaših zdravstvenih težav že obiskovali kakšno drugo vrsto terapije? Prosiva, če lahko na kratko primerjate učinke.	ne	ne
7. Ali nameravate z apiterapijo nadaljevati tudi v prihodnje? Prosiva, če lahko svoj odgovor utemeljite.	da, ker je uporaba cvetnega prahu za zdravje ljudi zdrava, ker vse izhaja iz narave	da, tudi v prihodnje bom nadaljevala s terapijo, ker sem imela pozimi manj težav kot preteklo leto
8. Kaj bi izboljšali, spremenili pri apiterapiji?	še več informiranja po vseh omrežjih	/
9. Ali bi nama želeli še kaj sporočiti?	da naj apiterapijo priporoči tudi zdravstvena stroka	apiterapijo bi priporočala tudi kot preventivno

Pri teh dveh uporabnikih gre za dve različni vrsti apiterapije:

- za uporabo čebeljega pridelka – za oralno jemanje cvetnega prahu
- za uporabo živih čebel – vdihovalje aerosola v panju

Odgovori so glede uporabe apiterapije zelo pozitivno naravnani in potrjujejo njene učinke.

ANKETA ZA UPORABNIKE APITERAPIJE

Spoštovani!

Sva učenki 9. b razreda na OŠ Frana Roša v Celju in delava raziskovalno nalogo o poznavanju apiterapije in učinkovitosti nekaterih metod lajšanja zdravstvenih težav s pomočjo čebeljih pridelkov. Zato vas prosiva, da si vzamete nekaj minut in odgovorite na spodnja vprašanja. Sodelovanje v anketi je prostovoljno, anketa je anonimna.

1. Kje ste pridobili prve informacije o metodi zdravljenja s pomočjo čebeljih pridelkov – apiterapiji?
ČEBELJARSTVO SOLAR

2. Za katero metodo apiterapije gre v vašem primeru?
CVETNI PRAH

3. Na kratko zapišite, katere zdravstvene težave lajšate s pomočjo apiterapije?
ANEMIJA

4. Koliko apiterapij ste do sedaj že opravili? V kako dolgem časovnem obdobju?
ENO ENO LETO

5. Opišite počutje pred in po izvajanjem apiterapij.
PO TREH MESECIH SE JE NORMALIZIRALA ERVNA Slika

6. Ali ste do sedaj za lajšanje vaših zdravstvenih težav že obiskovali kakšno drugo vrsto terapije? Prosva, če lahko na kratko primerjate učinke.
NE

7. Ali nameravate z apiterapijo nadaljevati tudi v prihodnje? Prosva, če lahko svoj odgovor utemeljite.
DA. KED JE UPORABA CVETNEGA PRAHU ZA ZDRAVJE LJUDI ZORAVA. KER VSE NASTAJA IZ NARAVE

8. Kaj bi izboljšali, spremenili pri apiterapiji?
ŠE VEČ INFORMACIJA PO VSEH OHRGŽNJIH.

9. Ali bi nama želeli še kaj sporočiti?
DA KAJ APITERAPIJO TUDI PRIPOROČA ZDRAVSTVENA Slika.

Za vaše iskrene odgovore se vam zavaljujeva. Ela in Tia

ANKETA ZA UPORABNIKE APITERAPIJE

Spoštovani!

Sva učenki 9. b razreda na OŠ Frana Roša v Celju in delava raziskovalno nalogo o poznavanju apiterapije in učinkovitosti nekaterih metod lajšanja zdravstvenih težav s pomočjo čebeljih pridelkov. Zato vas prosiva, da si vzamete nekaj minut in odgovorite na spodnja vprašanja. Sodelovanje v anketi je prostovoljno, anketa je anonimna.

1. Kje ste pridobili prve informacije o metodi zdravljenja s pomočjo čebeljih pridelkov – apiterapiji?
ČEBELJARSTVO SOLAR

2. Za katero metodo apiterapije gre v vašem primeru?
VDIHOVANJE AEROSOLOV IZ PANJA

3. Na kratko zapišite, katere zdravstvene težave lajšate s pomočjo apiterapije?
POGOSTA RAZDRAŽENOST GRLA

4. Koliko apiterapij ste do sedaj že opravili? V kako dolgem časovnem obdobju?
5 OBISKOV, 1-2 X TEDENSKO

5. Opišite počutje pred in po izvajanjem apiterapij.
VDIHOVANJE AEROSOLOV IZ PANJA BLAGODAJNO VPLIVA NA RAZDRAŽENOST

6. Ali ste do sedaj za lajšanje vaših zdravstvenih težav že obiskovali kakšno drugo vrsto terapije? Prosva, če lahko na kratko primerjate učinke.
NE

7. Ali nameravate z apiterapijo nadaljevati tudi v prihodnje? Prosva, če lahko svoj odgovor utemeljite.
DA, TUDI V PRIHODNJE BOJ NADALJEVALA S TERAPIJO, KER SEM IMELA SKOZI ŽIVO, MANJ TEŽAV KOT PRETEKLO LETO

8. Kaj bi izboljšali, spremenili pri apiterapiji?
/

9. Ali bi nama želeli še kaj sporočiti?
APITERAPIJO BI PRIPOROČALA TUDI KOT SAMO PREVENTIVO

Za vaše iskrene odgovore se vam zavaljujeva. Ela in Tia

Kopiji izpolnjenih anketnih vprašalnikov.

4 UGOTOVITVE IN POTRDITEV HIPOTEZ

***Hipoteza 1:** S pojmom apiterapija je seznanjenih manj kot četrtnina ljudi.*

Hipotezo 1 lahko na podlagi anketnega vprašanja številka 3 **ovrže**, saj je s pojmom apiterapija seznanjenih več kot tretjina ljudi (32 %), kar naju je pozitivno presenetilo. Tisti anketiranci, ki so označili, da pojem poznajo, so v veliki večini navajali tudi pravilne pojasnitve pojma.

***Hipoteza 2:** Apiterapije se poslužuje zelo malo ljudi, to je manj kot desetina ljudi.*

Hipotezo 2 lahko na podlagi anketnega vprašanja številka 4 **potrditva**, saj je samo 2 % anketirancev takšnih, ki so že uporabniki apiterapije. Nekaj več jih je obiskovalo čebelji turizem (11 %). Stroki predlagava, da še več naredi za promocijo apiterapije. Se pa na tem mestu zavedava, da je težava tudi v legalizaciji dejavnosti – v povezavi z uradno medicino.

***Hipoteza 3:** Uporabniki apiterapije zaznavajo pozitivne učinke izvajanja terapije.*

Hipotezo 3 lahko na podlagi vprašalnika za uporabnike apiterapije, ki ga je Darja Šolar posredovala nekaterim svojim strankam, **potrdiva**, saj sta oba anketirana označila, da sta opazila izboljšanje. Za zaneslivejšo potrditev te hipoteze, bi potrebovali še več izpolnjenih vprašalnikov, od različnih izvajalcev apiterapij, ampak to nama zaradi hibernacije čebel v zimskem času in posledično zaradi neizvajanja terapijo, žal, ni uspelo.

***Hipoteza 4:** Med vsemi vrstami apiterapije je terapija z vdihavanjem zraka iz čebelnjaka najbolj pogosta.*

To hipotezo sva ugotavljali v intervjuju s čebelarko in ponudnico apiterapij Darjo Šolar. Hipotezo lahko **delno potrdiva**, saj gre običajno za kombinacijo več oblik apiterapije, poleg vdihavanja aerosolov še npr. medena masaža ali pa oralno jemanje cvetnega prahu, propolisa, matičnega mlečka itd.

Hipoteza 5: *Apiterapija kot poklic posamezniku ne prinese dovolj dohodka, da bi lahko od tega živel.*

Hipotezo 5 lahko na podlagi intervjuja **potrdiva**, saj nama je Darja Šolar zaupala, da je absolutno premalo strankam zagotavljati le apiterapijo, ker to ne zagotavlja dovolj dohodka. Prav tako so nama anketirane osebe pri vprašanju 6b zaupale, da menijo, da le čebelarstvo (in s tem apiterapija) ne predstavlja dovolj dohodka, da bi človek normalno živel.

Za finančno preživetje čebelarske kmetije je poleg tega, da čebelar proizvaja neoporečen med in ima zgledno urejeno kmetijo, nujno, da je dobro izobražen, ima komunikacijske spretnosti, se povezuje z ostalimi čebelarji, se odpira v turizem in sodeluje na raznih prireditvah za prodajo in promocijo svojih izdelkov.

5 ZAKLJUČEK

Za konec bi radi povedali, da sva z raziskovalno nalogo in njenimi rezultati zelo zadovoljni, ker sva pridobili veliko novega znanja in izkušenj ter približali temo apiterapije prebivalcem Celja in okolice.

Zahvalili bi se radi najini mentorici Maji Mariji Grenko, čebelariki Darji Šolar, s katero sva opravili intervju, in vsem anonimnim anketirancem. Zahvala pa gre tudi naši knjižničarki Luciji Hajnšek, ki nama je raziskovalno nalogo lektorirala.

Najbolj naju je presenetilo poznavanje apiterapije, saj sva pričakovali, da bo manj poznana, a je kljub temu tretjina anketiranih označila, da ve, kaj je to.

Če bi lahko nalogo začeli še enkrat od začetka, bi začeli delati veliko prej, da bi lahko naredili še kakšno zloženko. Verjetno bi dodali še kakšno hipotezo ali kakšno odstranili.

Zanimiv in zelo poučen je bil tudi izveden intervju. Sedaj, ko že imava izkušnje in več znanja s tega področja, bi morda naše anketirance še kaj vprašali. Zanimivo pa bi bilo poiskati še kakšnega strokovnjaka in ga intervjuvati. Tako bi se naučili še več stvari o izvedbi raziskovalne naloge.

Na koncu sva tudi sami potrdili, kar sva vedeli že na začetku: apiterapija je koristen in naraven način za okrepitev imunskega sistema, ki ga lahko izvajaš tudi sam.

Slika 17: Raziskovalki, mentorica in ga. Šolar

6 VIRI IN LITERATURA

TISKANI VIRI:

- 1 *Gradivo za tečaj iz apitrapije za apiterapevte*. 2014/2015. Maribor: Čebelarska zveza društev Maribor.
- 2 *Iz preteklosti v prihodnost: priročnik za čebelarje: spoznajmo ČZ SA-ŠA*. 2010. Mozirje: Čebelarska zveza Zgornjesavinjsko - Šaleškega območja.
- 3 *Katalog ponudnikov čebelarskega turizma*. 2018. Brdo pri Lukovici: Čebelarska zveza Slovenije.
- 4 LILEK, N., KANDOLF BOROVSŠAK, A. 2012. *Čebelarji se predstavimo*. Lukovica: Čebelarska zveza Slovenije.
- 5 *Od čebele do medu*. 1998. Ljubljana: Kmečki glas.

SPLETNI VIRI

- 1 *Apiterapija ali čebelja terapija*. [online]. [uporabljeno februar 2020]. Dostopno na URL: <https://www.bodieko.si/apiterapija-ali-cebelja-terapija>
- 2 *Apiturizem*. [online]. [uporabljeno januar 2020]. Dostopno na URL: <https://www.apiturizem.si/>
- 3 Čebelarska zveza Slovenije. [online]. [uporabljeno 10. oktobra 2019]. Dostopno na URL: <http://www.czs.si/content/A2>
- 4 Čebelarstvo. [online]. [uporabljeno 7. novembra 2019]. Dostopno na URL: <http://www.loski.cebelerji.si/index.php?module=strani&stranid=5>
- 5 Kaj je čebelarstvo?. [online]. [uporabljeno 6. februarja 2020]. Dostopno na URL: <http://www.cebelerko-drustvo-prebold.com/cebelerstvo/cebelerstvo.php>
- 6 Pomen čebel za človeka in v naravi. [online]. [uporabljeno 12. decembra 2019]. Dostopno na URL: <http://www.loski.cebelerji.si/index.php?module=strani&stranid=177>
- 7 Medonosna čebela. [online]. [uporabljeno 10. oktobra 2019]. Dostopno na URL: https://sl.wikipedia.org/wiki/Medonosna_%C4%8Debela

SLIKOVNI VIRI:

Slika 1: Medonosna čebela. [online]. [uporabljeno februar 2020] Dostopno na URL naslovu: <https://cebelarski-center.si/cebela/>

Slika 2: Čebela v panju. [online]. [uporabljeno februar 2020] Dostopno na URL naslovu: <https://govorise.metropolitan.si/zanimivosti/brez-cebel-ne-bo-zivljenja-med-je-svet-v-malem/>

Slika 4: Stenska poslikava. [online]. [uporabljeno februar 2020] Dostopno na URL naslovu: <https://www.agefotostock.com/age/en/Stock-Images/Rights-Managed/Z4Q-2513337>

Slika 6: Med. [online]. [uporabljeno februar 2020] Dostopno na URL naslovu: <https://ultrarobert.si/med-na-lCHF-in-keto/>

Slike 8, 10, 11, 15: *Čebelarstvo Šolar*. [online]. [uporabljeno februar 2020] Dostopno na URL naslovu: <https://www.apiturizem.si/2334-2/>

Avtorica fotografij št. 3, 5, 7, 9, 12, 13, 14, 16, 17: Tia Pungartnik

7 PRILOGE

ANALIZA - Sumarnik

Opomba: Analiza je zaradi ohranitve originalnih odgovorov neelektorirana.

XSPOL1	Spol:				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (Moški)	43	20%	20%	20%
	2 (Ženski)	170	80%	80%	100%
Veljavni	Skupaj	213	100%	100%	

Povprečje	1.8	Std. Odklon	0.4
-----------	-----	-------------	-----

XSTAR2a4	V katero starostno skupino spadate?				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (Do 18 let.)	118	55%	56%	56%
	2 (19-30 let.)	6	3%	3%	59%
	3 (31-50 let.)	50	23%	24%	82%
	4 (51-65 let.)	22	10%	10%	93%
	5 (66 let ali več.)	15	7%	7%	100%
Veljavni	Skupaj	211	99%	100%	

Povprečje	2.1	Std. Odklon	1.4
-----------	-----	-------------	-----

Q1	Ali veste, kaj je to apiterapija?				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (Ne, ne vem, kaj je apiterapija.)	138	65%	67%	67%
	2 (Da, apiterapija je:)	69	32%	33%	100%
Veljavni	Skupaj	207	97%	100%	

Povprečje	1.3	Std. Odklon	0.5
-----------	-----	-------------	-----

Q1_2_text	Q1 (Da, apiterapija je:)				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa

	zdravljenje s čebeljimi izdelki	1	0%	1%	1%
	terapija z čebeljimi izdelki	1	0%	1%	3%
	zdravljenje s cebelami	2	1%	3%	6%
	terapija s cebelami	2	1%	3%	9%
	zdravljenje s čebeljimi produkti	1	0%	1%	10%
	čebelja terapija	3	1%	4%	14%
	poslušanje čebel	1	0%	1%	16%
	tvoja mama	1	0%	1%	17%
	zdravljenje v čebelnjaku in z medom	1	0%	1%	19%
	proti terapija	1	0%	1%	20%
	ko te pikne cebela	1	0%	1%	22%
	terapija z medom	2	1%	3%	25%
	terapija s čebeljimi izdelki	1	0%	1%	26%
	zdravljenje s pomočjo čebel in medu	1	0%	1%	28%
	s pomočjo čebeljih izdelkov krepi zdravje.	1	0%	1%	29%
	veda kako si s pomočjo čebeljih izdelkov izboljšujemo zdravje	1	0%	1%	30%
	vdihanje aerosolov	1	0%	1%	32%
	terapija s proizvodi čebel	1	0%	1%	33%
	krepitev zdravja s pomočjo čebeljih pridelkov	1	0%	1%	35%
	krneki aja pa nism najdu nikjjer za ime oddat ime mi je jan fonda da se ve...	1	0%	1%	36%
	zdravljenje z izdelki čebeljih proizvodov	1	0%	1%	38%
	terapija ob čebelnjaku	1	0%	1%	39%
	terapija s cebelam	1	0%	1%	41%
	zdravljenje s pomočjo čebel.	1	0%	1%	42%
	terapija za krepljenje zdravja s pomočjo čebeljih pridelkov in čebeljih pikov	1	0%	1%	43%
	terapija čebeljih pikov in izdelkov za krepitev zdravja	1	0%	1%	45%
	veda, ki se ukvarja z uporabo čebeljih pridelkov za krepitev imunskega sistema.	1	0%	1%	46%
	zdravljenje s čebeljimi proizvodi	4	2%	6%	52%
	zdravljenje z cebelami	1	0%	1%	54%
	terapija povezana s čebeljimi pridelki	1	0%	1%	55%
	terapija s čebeljimi produkti	1	0%	1%	57%
	terapija s čebeljimi pridelki	1	0%	1%	58%
	krepitev imunskega sistema s čebeljimi produkti	1	0%	1%	59%

	terapija z medom in čebeljimi izdelki	1	0%	1%	61%
	zdravljenje s pomočjo meda in proizvodov čebel.	1	0%	1%	62%
	terapija s čebeljim strupom	1	0%	1%	64%
	zdravljenje s čebelami	2	1%	3%	67%
	zdravljenje na bazi meda.	1	0%	1%	68%
	lajšanje boleznin in krepitev imunskega sistema s pomočjo čebeljih pridelkov	1	0%	1%	70%
	vrsta čebelje terapije	1	0%	1%	71%
	terapija s čebeljimi pridelki	1	0%	1%	72%
	zdravljenje z medom	1	0%	1%	74%
	terapija, ki s pomočjo čebeljih pikov in pridelkov krepi imunski sistem in ohranja zdravje.	1	0%	1%	75%
	zdravljenje s pomočjo čebeljih izdelkov	1	0%	1%	77%
	terapija z medom in izdelki iz meda	1	0%	1%	78%
	apiterapija je veda o tem, kako si s pomočjo čebeljih pridelkov krepimo in ohranjamo zdravje.	1	0%	1%	80%
	zdravljenje s čebeljimi proizvodi.	1	0%	1%	81%
	zdravljenje s pomočjo čebel	2	1%	3%	84%
	tist ko cebele jejo ful mesa	1	0%	1%	86%
	medena terapija	1	0%	1%	87%
	terapija s čebeljimi piki	1	0%	1%	88%
	terapija s pomočjo čebel	1	0%	1%	90%
	zdravljenje s čebeljimi izdelki in piki čebel	1	0%	1%	91%
	kako si s pomočjo čebeljih pridelkov krepimo zdravje	1	0%	1%	93%
	zdravljenje s čebeljimi izdelki.	1	0%	1%	94%
	s čebeljimi izdelki krepimo imunski sistem	1	0%	1%	96%
	ko si roko potisnem u supak	1	0%	1%	97%
	zdravljenje s čebeljimi pridelki	1	0%	1%	99%
	zdravljenje z čebeljimi izdelki	1	0%	1%	100%
Veljavni	Skupaj	69	32%	100%	

Q2	Ali ste že kdaj obiskali apiterapijo ali kakšno drugo vrsto čebeljega turizma?				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (Da, apiterapijo.)	1	0%	0%	0%
	2 (Da, drugo vrsto čebeljega turizma.)	23	11%	11%	12%
	3 (Da, oboje.)	5	2%	2%	14%

	4 (Ne, nič od naštetega.)	175	82%	86%	100%
Veljavni	Skupaj	204	96%	100%	

Povprečje	3.7	Std. Odklon	0.7
-----------	-----	-------------	-----

Q3	Katero obliko čebeljega turizma ste obiskali?				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	proizvodnjo medu	1	0%	5%	5%
	muzej čebelarstva	1	0%	5%	11%
	obiskala sem čebelnjak	1	0%	5%	16%
	čebelnjak	1	0%	5%	21%
	obisk starega čebelnjaka in predstavitev na dolenskem	1	0%	5%	26%
	medicinsko	1	0%	5%	32%
	volčji potok	1	0%	5%	37%
	obisk čebelnjaka	1	0%	5%	42%
	čebelnjak na hočem pohorju in čebeljo terapijoterapijo	1	0%	5%	47%
	prikaz točenja medu.	1	0%	5%	53%
	odpravljanje alergije na čepelji pik	1	0%	5%	58%
	apiterapijo	1	0%	5%	63%
	uno vlko ful	1	0%	5%	68%
	pokol čebel	1	0%	5%	74%
	kmetijo s čebelnjaki	1	0%	5%	79%
	čebelnjake	1	0%	5%	84%
	obisk čebelarke kmetije	1	0%	5%	89%
	obisk čebelarstva, ogled čebel, panjev	1	0%	5%	95%
	čebelarstvo	1	0%	5%	100%
Veljavni	Skupaj	19	9%	100%	

Q4	Katero obliko apiterapije ste obiskali?				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	inhalacije	1	0%	20%	20%
	pridobitev odpimosti na čebelje alergene	1	0%	20%	40%
	dohter	1	0%	20%	60%
	apiterapijo zmedo in vonj po medu	1	0%	20%	80%

	vdihanje aerosolov iz panja, uživanje propolisa, meda...	1	0%	20%	100%
Veljavni	Skupaj	5	2%	100%	

Q5	Ali se vam zdi, da ima apiterapija zdravilne učinke?				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (Da.)	112	53%	56%	56%
	2 (Ne.)	14	7%	7%	63%
	3 (Ne vem, me ne zanima.)	75	35%	37%	100%
Veljavni	Skupaj	201	94%	100%	

Povprečje	1.8	Std. Odklon	0.9
-----------	-----	-------------	-----

Q6	Označite vaše strinjanje z navedenimi trditvami.										
	Podvprašanja	Odgovori						Veljavni	Št. enot	Povprečje	Std. Odklon
		Sploh se ne strinjam	Se ne strinjam	Ne morem se odločiti	Strinjam se	Popolnoma se strinjam	Skupaj				
Q6a	Apiterapija je gospodarsko pomembna za celjsko regijo.	5 (3%)	14 (8%)	81 (44%)	63 (34%)	20 (11%)	183 (100%)	183	213	3.4	0.9
Q6b	V zadnjem času je več propadanja čebeljih družin.	4 (2%)	10 (5%)	35 (19%)	82 (45%)	52 (28%)	183 (100%)	183	213	3.9	0.9
Q6c	Od čebelarstva se da živeti.	10 (5%)	35 (19%)	61 (33%)	57 (31%)	20 (11%)	183 (100%)	183	213	3.2	1.1

Q7	Ali se vam zdi, da ima propadanje čebeljih družin pomemben vpliv na okolje?				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (Da, ima pozitiven vpliv na okolje.)	25	12%	14%	14%
	2 (Da, ima negativen vpliv na okolje.)	147	69%	81%	95%
	3 (Ne, nima vpliva na okolje.)	1	0%	1%	95%
	4 (Ne vem, to me ne zanima.)	9	4%	5%	100%
Veljavni	Skupaj	182	85%	100%	

Povprečje	2.0	Std. Odklon	0.6
-----------	-----	-------------	-----

Q8	Ali bi se želeli ukvarjati s čebelarstvom?							
	Podvprašanja	Enote					Navedbe	
		Frekvence	Veljavni	% - Veljavni	Ustrezni	% - Ustrezni	Frekvence	%
Q8a	Da, s tem se že ukvarjam.	3	181	2%	213	1%	3	2%
Q8b	Da, kot poklic.	2	181	1%	213	1%	2	1%

Q8c	Da, kot hobi.	43	181	24%	213	20%	43	23%
Q8d	Ne, to me ne zanima.	136	181	75%	213	64%	136	74%
	SKUPAJ		181		213		184	100%

Q9	Se vam zdi, da čebelarstvo kot poklic izumira?				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (Da, menim, da se skoraj nihče ne ukvarja več s tem.)	32	15%	18%	18%
	2 (Da, s tem se ukvarja manj ljudi kot nekoč, a vseeno jih je še precej.)	122	57%	68%	86%
	3 (Ne, s čebelarstvom se ukvarja enako število ljudi kot v preteklosti.)	11	5%	6%	92%
	4 (Ne, s čebelarstvom se ukvarja več ljudi kot v preteklosti.)	14	7%	8%	100%
Veljavni	Skupaj	179	84%	100%	

Povprečje	2.0	Std. Odklon	0.7
-----------	-----	-------------	-----

Q10	Ali bi nama želeli še kaj sporočiti? Imate morda kakšen predlog?				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	da ljudje več delajo s čebelarstvom	1	0%	2%	2%
	srečno!	1	0%	2%	3%
	lulat pejt	1	0%	2%	6%
	organizirati čebelarske krožke in tako navdušiti mlade. v nekaterih šolah imajo organizirane čebelarske krožke in sodelovanje z izkušenimi čebelarji.	1	0%	2%	9%
	send nudes	1	0%	2%	11%
	odlična ideja za raziskovalno nalogo, upam da vama bo šlo!	1	0%	2%	12%
	niso fajne ce te piknejo	1	0%	2%	15%
	dobro bi bilo ce bi ljudje cimvec uporabljali med in cebelje izdelke kot preventivo in zdravilo. ucinkuje 100 %	1	0%	2%	18%
	poiskati čim več proizvodov iz čebeljih izdelkov in predstaviti njihovo uporabo nekoč in danes. v	1	0%	2%	20%
	fuck bees	1	0%	2%	21%
	uspešno naprej !	1	0%	2%	23%
	...	1	0%	2%	24%
	jebes cebele	1	0%	2%	26%
	ne delajte vec takih brez pomenskih anket	1	0%	2%	27%
	ne.	1	0%	2%	29%
	s čebelarstvom se ukvarja vedno manj ljudi..lahko bi uprasali nekaj starejsih ljudi kaj menijo o tem ker so to dozivali	1	0%	2%	30%
	ig:	1	0%	2%	32%
	suck my dong bjač	1	0%	2%	33%

Raziskovalna naloga: APITERAPIJA

	ne	10	5%	15%	48%
	slabo sestavljena anketa, saj odgovarjam o apiterapiji o kateri ne vem ničesar	1	0%	2%	50%
	da bi se otroke izobrazilo v tej smeri ,da bi videli kako pomembno je zdravljenje s cebelami in bi stopali z roko v roki z tradicionalno medicino.	1	0%	2%	52%
	supr ste!:)	1	0%	2%	53%
	naj živijo čebele hip hip huraa!!!	1	0%	2%	55%
	vec fuki	1	0%	2%	56%
	svet je lep :) s cebelami pa se bolj	1	0%	2%	58%
	rada vaju mam	1	0%	2%	59%
Veljavni	Skupaj	66	31%	100%	

IZJAVA*

Mentorica Marija Maja Grenko v skladu z 2. in 17. členom Pravilnika raziskovalne dejavnosti »Mladi za Celje« Mestne občine Celje, zagotavljam, da je v raziskovalni nalogi z naslovom Apiterapija, katere avtorici sta Tia Pungartnik in Eia Velepec:

- besedilo v tiskani in elektronski obliki istovetno,
- pri raziskovanju uporabljeno gradivo navedeno v seznamu uporabljene literature,
- da je za objavo fotografij v nalogi pridobljeno avtorjevo dovoljenje in je hranjeno v šolskem arhivu,
- da sme Osrednja knjižnica Celje objaviti raziskovalno nalogo v polnem besedilu na knjižničnih portalih z navedbo, da je raziskovalna naloga nastala v okviru projekta Mladi za Celje,
- da je raziskovalno nalogo dovoljeno uporabiti za izobraževalne in raziskovalne namene s povzemanjem misli, idej, konceptov oziroma besedil iz naloge ob upoštevanju avtorstva in korektnem citiranju,
- da smo seznanjeni z razpisni pogoji projekta Mladi za Celje.

Celje, 21. 2. 2020

Podpis mentorja
Marija Maja Grenko

Podpis odgovorne osebe
Nataša Gajšek Ključarič

POJASNILO

V skladu z 2. in 17. členom Pravilnika raziskovalne dejavnosti »Mladi za Celje« Mestne občine Celje je potrebno podpisano izjavo mentorja (-ice) in odgovorne osebe šole vključiti v izvod za knjižnico, dovoljenje za objavo avtorja (-ice) fotografskega gradiva, katerega ni avtor (-ica) raziskovalne naloge, pa hrani šola v svojem arhivu.